VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXIII M., 52 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1949 M. GRUODŽIO-DECEMBER 30 D. KAINA 10 C.

New York Public Library 476 Fifth Ave.

Lietuvos laisvės kovotojas su savo draugais girioje.

Dabar

Metams baigiantis
Stalino sukaktis
Balučiui 70 metų
Apie vieną tiltą

JUOZAS TYSLIAVA

Baigdami šiuos 1949 metus, nejučiomis, prisimename 1939 metų rudenį, antrojo pasaulinio karo pradžią.

Tai prisimename ne tik todėl, kad šis dešimtmetis yra paskutinis dvidešimtojo amžiaus pusės dešimtmetis, bet dar ir todėl, kad jis vienoms tautoms suteikė laisvę, o kitoms ją atėmė.

Šio dešimtmečio laikotarpyje išikūrė visa eilė nepriklausomų valstybių, bet tuo pat laiku buvusios laisvos ir nepriklausomos tautos kenčia istorijoje negirdėtas skriaudas.

Ar 1950 metai, šiuo atveju, bus geresni Lietuvai ir kitoms pavergtoms tautoms?

Po 347 metų olandų kolonistų valdymo, pasakiškai turtingų Pacifiko ir Indijos vandenynų salų gyventojai pagaliau formaliai paskelbė Jungtines Indonezijos Valstybes.

To paskelbimo aktą gruodžio 27 d. pasirašė ir Olandijos karalienė Julijana.

Tai, berods, jau šešta iš eilės nauja nepriklausoma valstybė po karo.

O tuo tarpu Europoje, pačiame kultūros ir civilizacijos centre, buvusios laisvos ir nepriklausomos tautos traktuojamos blogiau, negu Afrikoje...

Kokia ironija!

Išskyrus Jugoslaviją, visos komunistų kontroliuojamos valstybės minėjo Sovietų Sąjungos diktatoriaus Stalino 70 metų amžiaus sukaktį.

Vargiai, ar istorija žino kitą tokį valdovą, kuris būtų buvęs taip garbinamas, kaip šis Gruzijos batsiuvo sūnus.

Nei Aleksandras Makedonietis su Julium Cezariu, nei Atila su Džinkis Chanu, nei pagaliau Hitleris su Mussoliniu tokių iškilmių nėra matę.

Bet, anot Vinco Kudirkos, "ne tas yra didis, prieš ką milijonai prispausti retežiais žemyn galvas lenkia."

Kažkas pastebėjo, kad šios iškilmės yra įvadas į Stalino laidotuves...

Gruodžio 29 d. B. K. Balutis, Lietuvos pasiuntinys Londone, sulaukė 70 metų amžiaus.

Tai sukaktis, kurios negalėjo nepastebėti viso pasaulio lietuviai, bet ypač — Amerikos lietuviai, kuriems B. K Balutis yra daugiau, negu politikas.

Amerikos lietuviams Balutis yra jų žmogus.

Nenuostabu, kad karo pradžioje, jie, išgirdę apie Lietuvos pasiuntinio Londone vargus, pirmieji, ištiesė jam pagalbos ranką...

Ilgiausių metų jam, budinčiam Lietuvos reikalų sargyboje!

Vilnis mėgina įspėti vieną misię: kodėl dr. A. Montvidas pradėjo rašyti eiles.

Už tai, girdi, gal būt, reikėtų kaltinti žilą plauką...

Bet, dr. A. Montvidas nėra vienintelis medicinos gydytojas, kuris rašo eiles.

Pavyzdžiui, dr. J. Kaškevičius, kuris jau trečiukart patenka į kalėjimą, taip pat rašo eiles.

Kodėl Vilnis, kuri tas jo eiles spausdina, nepadeda mums įspėti šios misijos?

Ar ir čia "kaltė reikia mesti ant žilo plauko"?

Šiomis dienomis Heidelberge, Vokietijoje, įvyko naujo tilto atidarymo iškilmės.

Tai, rodos, nieko nauja.

— Ar maža naujų tiltų pastatoma pasaulyje?

Bet šis tiltas per Neckaro upę turi ypatingą istoriją.

Pasirodo, senąjį tiltą, kurį karo pabaigoje sugriovė besitraukdama vokiečių armija, romėnai pastatė 100 metų po Kristaus gimimo...

O, kad tik tas vienas tiltas būtų buvęs sunaikintas šiame kare!

Deja.

INDONEZIJA GAVO SUVERENUMĄ

Olandijos karalienė Julijana džiaugiasi naujosios valstybės įsikūrimu

Gruodžio 27 d. Olandijos aukštasis komisaras ir Indonezijos Valstybių Sąjungos ministerio pirmininko pavaduotojas pasirašė protokolą, kuriuo Indonezijai perduotas suverenumas.

Ta proga per radiją kalbą pasakė Olandijos karalienė Julijana, džiaugdamosi naujosios suverenines valstybės įsikūrimu, pabrėždama, kad dabar abu kraštai (Olandija ir Indonezija) jaučiasi pakankamai stiprūs pradėti bendradarbiauti.

Ta pačia proga Amsterdame įvyko iškilmės, kuriose dalyvavo pati karalienė, ministerių kabineto, parlamento, diplomatinio korpo ir Olandijos kolonijų Vak. Indijos atstovai. Čia Indonezijos min. pirmininkas gavo atitinkamą raštą, pasirašytą pačios karalienės.

Indonezijos Respublikos vardu kalbą pasakė naujosios vyriausybės ministerio pirmininko pavaduotojas Sultan Buwono, nurodydamas, kad suverenumo perėmimo diena apjungia kalėdinę dvasią, kuri, jo manymu, ir olandams ir Indonezijos, ir viso pasaulio gyventojams atneš išorinę ir vidinę taiką. Toliau jis pabrėžė, kad naujai susikūrusi valstybė bus reikalinga visų pasaulio valstybių paramos, ypač Olandijos.

Pirmąjį kartą iškeliant Indonezijos vėliavą ir aidint Olandijos ir Indonezijos himnams dalyvavo per 70 tūkstančių žmonių. Naująją valstybę jau pripažino Indija, Australija, Burma, Kanada ir Pietų Afrika. Netrukus laukiama ir JAV pripažinimo.

Jungtinės Tautos Indonezijos prezidentui pasiųstame sveikinime džiaugėsi Olandijos ir Indonezijos susitarimu ir suverenumo perdavimą pabrėžė kaip Jungtinių Tautų tarpininkavimo ir taikinimo komisijos laimėjimą.

Indonezijos Valstybių Sąjungos sostinė dabar vadinsis ne Batavia, kaip ji vadinosi anksčiau, bet Jogjakarta (Džijakarta).

Nežiūrint nepriklausomybės statuso, Indonezija ir toliau pasilieka glaudžioje draugystėje su Olandija, o Olandijos karalienė Julijana vadinsis tiek Olandijos, tiek ir Indonezijos karaliene.

Norint išvengti komunistinių neramumų, kurie gali kilti krašte, jo valdymą perimant naujajai vyriausybei, visuose miestuose Indonezijos kariuomenė laikoma parengties stovyje. Vien Jogjakartoje patruliuoja apie 6000 vyrų.

PRASIDĖJO ŠVENTIEJI METAI

Gruodžio 24 d. Popiežius Pijus XII iškilmingai atidarė katalikų bažnyčios 25-uosius šventuosius Metus.

Trim sidabrinio plaktuko smūgiais Popiežius atidarė užantspauduotas šv. Petro bazilikos duris, kurios bus uždarytos tik Šventiesiems Metams pasibaigus. Šventieji Metai, XIII šimtmetyje Popiežiaus Bonifaco VIII įvesti, vyksta kas 25 metai, o lankytojams, kurie per tuos metus aplanko Romą, suteikiama visuotinieji atlaidai.

Kadangi Kominformas buvo nutaręs Šventuosius Metus boikotuoti, tai italų komunistai pačioje Romoje ir apylinkėje norėjo suorganizuoti generalinį streiką, bet tai jiems nepavyko. Tada jie surengė demonstracijas.

Atidarymo iškilmėms, vykstant šv. Petro Bazilikoje, komunistai demonstravo prie Ispanijos pasiuntinybės rūmų, reikalaudami Franco režimo pašalinimo ir Franco mirties. Buvo nedidelių susirėmimų su policija.

Tarp aštuoniasdešimt tūkstančių tikinčiųjų, kurie tose iškilmėse dalyvavo, apie dešimtį tūkstančių sudarė pirmieji piligrimai iš viso pasaulio. Minia pripildė ne tik pačią Baziliką, didžiausią pasaulio bažnyčią, bet ir visą aikštę. Per 100 JAV jūrininkų, kurių laivas buvo sustojęs Neapolyje, taip pat dalyvavo iškilmėse, o prezidento Trumano specialus atstovas, priešais Baziliką turėjo garbės vietą.

Šiais Šventaisiais Metais Romoje laukiama milijonų tikinčiųjų iš viso pasaulio. Popiežius Pijus XII Šventųjų Metų proga nustatė melstis už pasaulio sugrįžimą prie Kristaus, lojalumą Katalikų Bažnyčiai ir jos teisių garantavimą, pasaulinę taiką, šventųjų vietų Palestinoje apsaugojimą ir pasaulio socialinių problemų išsprendimą.

PREZIDENTAS TRUMANAS PRISIMINĖ KARO AUKAS

Nors karo veiksmai jau seniai baigėsi, tačiau pasaulyje vistiek seniai laukiosios taikos nėra, todėl ir šiemetinės Kalėdos dar negalėjo būti švenčiamos taip, kaip įprasta. Švenčių proga pasakytose kalbose valstybių vyrai ilgėjosi tikrosios taikos, kurios dabar siekia demokratinės pasaulio jėgos.

Prezidentas Trumanas savo kalėdiniame sveikinime, skirtame amerikiečiams, prisiminė karo žiaurumų pasėkoje gimtųjų namų netekusius tremtinius, kurie dar nesusirado pastovios pastogės ir gyvena sunkų gyvenimą. Jis pažodžiui pasakė: "Šį vakarą yra dar tūkstančiai nelaimingų ir vargstančių šeimų, kurios, kaip aną naktį Šventoji Šeima, neturi sau pastogės ir nakvynės."

Čia prezidentas turėjo galvoje dar nebaigtą svarstyti DP įstatymo priėmimą, papildomai į JAV įsileidžiant 134,000 DP.

Po to prezidentas kalbėjo į visą pasaulį, perduodamas visoms tautoms amerikiečių sveikinimus. Ši jo kalba buvo perduota ir per "Voice of America", kad ją išgirstų ir pavergtosios tautos.

Kalėdų švenčių proga per radiją į D. Britanijos valstybių šeimą kalbėjo karalius Jurgis VI, kviesdamas visus įtempti jėgas kūrybiniam darbui. Jis pareiškė JAV tautai padėką už materialinę paramą.

Popiežius Pijus XII savo kalboje kvietė visas tautas jungtis apie Katalikų Bažnyčią.

Europoje šiemet Kalėdų šventės, kaip praneša spaudą, buvo pačios geriausios nuo karo pabaigos. Ypatingai padėtį pataisė Marshallio plano pagalba.

AP praneša "Sandia Special Weapons Base Laboratories of the Atomic Energy Commission" direktorius George P. Kraker pareiškęs, jog laboratorijos jau daugiau nebebandančios šių ginklų. Jos juos gaminančios. Tikrumoje montuojančios, nes šių ginklų dalys yra gaminamos po visą šalį išsklaidytuose fabrikuose. Sumontavus, ginklai išbandomi ir perduodami JAV ginkluotoms pajėgoms. (alm)

Pirmą karią Amerikos katalikų kunigas, prelatas wm. Doheny, Vatikane viešai skaito popiežiaus bulę, skelbiančią Šventuosius Metus.

JUGOSLAVIJA NORI LIKTI NEUTRALI

Jugoslavijos užsienių reikalų ministras Edvard Kardelj paskutinėje savo kalboje, kurią pasakė parlamente apie Sovietų Sąjungos ir Kominformo valstybių blokadą, nurodė, kad Jugoslavijai šiuo sunkiu momentu padedančios Vakarų valstybės. Bet ministeris pareiškė, kad, nežiūrint to, tai nėkiek nepakeičia nepriklausomos Jugoslavijos politikos, kuri nėra, pasiryžusi sudarinėti kokias nors slaptas sutartis, nukreiptas prieš kitas valstybes, Jugoslavija norinti pasilikti neutrali Rytų ir Vakarų pasaulių kovoje.

Ministras neslepiamu kartumu kalbėjo apie Sovietų Sąjungą, pakartodamas maršalo Tito žodžius, kad Maskva stengiasi sužlugdyti Jugoslavijos nepriklausomybę ir kraštą pavergti. Jis pabrėžė, kad Jugoslavija yra pasirengusi bendradarbiauti su visomis valstybėmis, kurios tik respektuos jos nepriklausomybę ir lygybę. Jugoslavijos kariuomenė niekam negrasanti, bet tarnaujanti tik krašto gynimui, o Jugoslavijos vyriausybė stengsis krašto nepriklausomybę ginti visomis galimomis priemonėmis.

Parlamento posėdžiuose dalyvavęs pats maršalas Tito dar syki patvirtino, jog Maskva nuolatos siekia savo imperialistinių tikslų.

Kiti valstybės ministeriai informavo apie prekybą, pramonę ir žemės ūkį. Tarp kitų, šiame parlamento posėdyje paaiškėjo, kad Jugoslavija gavusi sutikimą iš Pasaulinio Banko pasiskolinti 25 milijonus dolerių. Su JAV Jugoslavija susitarusi jau dėl civilinės aviacijos, su D. Britanija pasirašiusi prekybos sutartį penkeriems metams 616 milijonų dolerių prekių pasikeitimui, o su Vakarų Vokietija — vienerių metų prekybos sutartį 126 mil. dol. sumai.

Sunkiosios pramonės ministeris pareiškė, kad Kominformo valstybių blokada, nors ir privertė Jugoslaviją pakeisti ankstyvesnį pramonės planą, bet jos nesužlugdė. Jis nurodė, kad Sovietų Sąjunga, Čekija, Vengrija, Rumunija ir kt., nutraukė prekybos sutartis, nepristatydamos net jau apmokėtų prekių.

Tačiau tai nesutrukdysią tolimesnio krašto atsistatymo, nes šiuo metu Jugoslavija su 46 kraštais jau turinti sudariusi prekybos sutartis.

Krašto ūkio kolektyvinimas einąs gana sparčiai, bet tvarkingai. Pernai šiuo metu buvo 1.318 kolektyvinių ūkių, tuo tarpu dabar jų esama per 6.000.

VLIK'AS P. AMERIKOS SPAUDOJ

ELTA. Jungtinėms Tautoms VLIK'o įteiktas memorandumas dėl sovietų vykdomo Lietuvoje genocido nusikaltimo plačiai buvo svarstomas P. Amerikos spaudoje. Kai kurie Argentinos ir Uragvajaus dienraščiai paskelbė ilgus straipsnius, dėdami svarbiausias memorandumo ištraukas ir kaltinimus Sovietų Sąjungai. Kai kurie laikraščiai savo straipsnius iliustravo atitinkamais paveikslais.

"El Pueblo" dienraštis Buenos Aires atpasakojo memorandumo turinį, jį iliustruodamas paveikslu, vaizduojančiu darbo vergų stovyklą Sibire.

"Accion", Uragvajaus dienraštis, 1949. 11. 3. per visą puslapį paskelbė, kad sovietai iš Lietuvos deportavo 520,000 gyventojų. Toliau straipsnyje dėsto, kad Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto memorandumas JTO duodas gausių faktų apie sovietų vykdomą Lietuvoje genocidą.

Kiti Montevideo laikraščiai: "La Tribuna Popular", "El Debate", "La Manana" ir kt., atpasakoja memorandumo turinį ir pabrėžia, kad sovietai iš Lietuvos yra prievarta deportavę į Arktikos sritis per pusę milijono lietuvių.

Plačiai skaitomas P. Amerikos dienraštis "El Dia" paskelbė ilgą K. Verax straipsnį, kuriame, remiantis VLIK'o memorandumo duomenimis, išsamiai nušviesta dabartinė lietuvių tautos padėtis ir bolševikinės okupacijos metodai bei Maskvos siekimai.

AMERIKOS IR PASAULIO ĮVYKIAI

— **Pereitą savaitę prasidėjusioje JAV mokslininkų konferencijoje Columbia Universiteto fizikas dr. J. R. Dunning pranešė, kad daromos pastangos atomo energiją panaudoti praktiškame gyvenime. Naujosios urano medžiagos tona kaštuotų tarp $10,000 ir $25,000, kas maždaug atitiktų anglies kainą, nes 1 svaras urano 235 turi tiek šilimos, kiek 2000 to anglies.**

— **Iš Romos pranešama, kad kardinolas Mindszenty iš Budapešto kalėjimo esąs išgabentas į Rusiją.**

— **Britų licencijuotas laikraštis "Socialdemokrat" rašo, kad Rytų Vokietijoje sovietams pavykę Harzo kalnyne atrasti naujus urano rūdos klodus.**

— **Dr. T. F. Tsiang, tautinės Kinijos delegacijos vedėjas JT, pranešė baigiąs paruošti dokumentinę medžiagą, kuria jis patvirtins savo skundą prieš sovietus, kad jie rėmę Kinijos komunistus. Kinijos klausimas JT komitete bus svarstomas sausio 16 d.**

— **JAV susitarė su Jugoslavija dėl civilinio lėktuvų susisiekimo. JAV civilinėi transportiniai lėktuvai galės nusileisti Jugoslavijos teritorijoje, o Jugoslavijos tos rūšies lėktuvams duodamos tokios pat teisės Vakarų Vokietijoje ir JAV valdomoje Austrijoje.**

— **Vakarų Vokietijoje šiuo metu yra apie 48 milijonai gyventojų.**

— **Izraelio archeologai Galilėjoj aptiko kapinyną iš trečio ar ketvirtojo amžiaus (po Kristaus). Kartu rasta ir įvairių aukso, bronzos ir stiklo papuošalų.**

— **JAV numatytoji karinė pagalba Europai prasidės keletą savaičių vėliau, nes JAV vyriausybė dar nesusitarė galutinai dėl sąlygų.**

— **Gen. McArthur leido japonų vyriausybei prekybos laivyno statybai išleisti 24 milijonus dolerių. Jau prieš tai japonams buvo leista beveik be jokios JAV okupacinių dalinių kontrolės prekiauti su kitais kraštais.**

— **Izraelyje prasidėję lietūs sudaro Krašto vyriausybei daug rūpesčių, nes reikalingi pastogės tūkstančiai žydų imigrantų, kurie ligi šiolei gyveno palapinėse. Lietūs tokie dideli, kad ir derlius laukuose smarkiai nukentėjo. Paprastai liūtys čia trunka tris mėnesius.**

— **Iš Čekijos pranešama, kad civilinės metrikacijos įstaigos iš savo piliečių neims nieko už patarnavimą. Anksčiau buvo numatytas tam tikras mokestis, bet, pasklidus gandams, kad "civ. metr. įstaigos ims 10 kartų brangiau, negu parapijos", vyriausybė nutarė ir šio mokesčio atsisakyti.**

— **Pietinės Prancūzijos uostuose kilo šiltinės epidemija. Susirgusieji skubiai izoliuojami.**

— **Kaip apskaičiuojama, prieš 15 tūkstančių metų užgeses Havajų salose Mauna Koa vulkanas pradeda atgyti.**

— **JAV su Turkija pasirašė sutartį, pagal kurią tų kraštų studentai galės studijuoti abiejų kraštų aukštosiose mokyklose.**

— **Vakarų Vokietijos JAV aukštasis komisaras pakeitė buv. okupacinės kariuomenės teismus, pavadindamas juos JAV Aukštojo Komisaro Vokietijos teismais.**

— **Prezidentas Trumanas, sugrįžęs iš savo šventinių atostogų, ruošiasi kalboms, kurias pasakys aktualiaisiais savo politikos programos klausimais kongrese, susirenkančiame ateinančią vasarą.**

— **Kremlius išleistame savo dekrete uždraudė Rytų Vokietijos liaudies policijai formuoti lakūnus.**

— **Iš trijų ledlaužių, kuriuos sovietai karo metu buvo gavę iš JAV, vieną sovietai jau grąžino JAV laivynui Japonijos uoste Yokosuka. Kiti du dar tebėra sovietų naudojami.**

— **Valstybės sekretoriatas pranešė, kad paskutiniuoju metu JAV pagaminta dideli kiekiai sintetinio benzino iš anglies.**

Amerikos Lietuvių Savaitė

ŽINIOS IŠ WORCESTER

Gruodžio 11 d. Aušrelės Vyrų Choras buvo suruošęs prieškalėdinį vakarėlį. Chore yra nemažas naujakurių būrys.

Buvo pakviesta keletas vietos veikėjų, ypatingai sandariečių, J. Dirveliai, J. Dvareckai, A. Kriaučeliai, J. Krasinskai, K. Žurlis, J. Pupka, F. Dambrauskas. Vakarėlyje dalyvavo ir Vienybės redaktorius Juozas Tysliava, kuris paskaitė naujausiai sukurtą savo poemą apie Lietuvą. Visiems patiko, ypač jaudinosi naujakuriai. Buvo pasakyta daug kalbų.

Tremtinių vardu kalbėjo Jonas Vizbara. Vakarėlį vedė Antanas Šalaševičius. Svečius vaišino Ona Dirvelienė, Berry Janulytė, Petras Kraunelis, A. Jesiūnas, Alg. Strumskas.

Jaunimas dainavo iki vėlumos.

**

Šiemet prieš Kalėdas čia įvyko daug sėkmingų pramogų. Lapkričio 19 d. Tremtinių Meno Ratelis suvaidino "Prie Malūno".

Pusė publikos turėjo grįžti namo, nes neužteko vietos svetainėje.

Lapkričio 20 d. Sandaros 16-toji kuopa buvo atsikvietusi iš Bostono Gabijos chorą, kuriam vadovauja muzikas J. Dirvelis ir suvaidinta M. Petrausko operetė "Kaminkrėtis ir Malūnininkas". Svetainė buvo pilna publikos. Inž. Julius Kiškis pasakė gražią kalbą apie dr. Vinco Kudirkos gyvenimą ir jo nuveiktus darbus.

Publikai labai patiko paskutinė programos dalis — koncertas.

**

Gruodžio 4 d., Lietuvos operos solistams J. Būtėnui, V. Ivanauskui ir Juzei Krištolaitytei dalyvaujant, Amerikos Lietuvis suruošė koncertą. Publikos buvo neperdaugiausia. Visiems patiko Vladas Ivanauskas, nors ir kiti irgi nebiogai dainavo. Dabar Worcestery plačiai kalbama apie tą dainininką.

**

Lietuvių karo veteranai gruodžio 23 d. suruošė Kalėdų eglutę lietuvių vaikučiams. Lietuvių Piliečių Klubas taip pat turėjo savo kalėdinę pramogą. Apie 600 vaikučių gavo saldainių ir kitokių dovanėlių.

**

— Lietuvai Remti Draugijos 1-mas skyrius rengia susipažinimo vakarą, kuris įvyks sausio 7 d. Lietuvių Klubo salėje, 12 Vernon St. Komisija iš senesniųjų vietos veikėjų, J. Kiškio, J. Dvarecko, J. Krasinsko, A. Kriaučelio, V. Mitriko deda pastangas, kad tas vakaras būtų sėkmingas, kad senieji lietuviai su naujakuriais susipazintų, kad visi jaustųsi, kaip vienos motinos vaikai.

Tame vakare bus užkandžių, gėrimų ir šokių.

**

— Lietuvai Remti Draugijos 1-as skyrius jau ruošiasi Vasario 16-tosios minėjimui. Kviečiamos meninės ir kitokios jėgos. Tikimasi, kad prisidės ir vietos naujakuriai.

**

— Worcesterio lietuvių kolonija yra davusi lietuviškam pasauliui daug žymių moterų. Už diplomatų yra ištekėjusios: Eleonora Šaltenytė - Čarneckienė, Ona Migauckaitė - Kairiūkštienė. Deja, šiandien kur nors šaltame Sibire...

Mums priklauso ir Juzė Rauktytė - Daužvardienė, Albina Asipavičiūtė (ištekėjusi už svetimtaučio). Pastaroji buvo laimėjusi pasaulio plaukimo čempijonatą Amerikai. Be to, žymios dainininkės — Jablonskytė, Endzelytė, Rutkauskaitė, Julė Mitrikaitė, Polyna Stoska Stoškiūtė.

Dabar bekylanti, vos 17 metų amžiaus, L. Mickevičiūtė, dainininkė, apie kurią vietos dienraščiai dažnai rašo. Net ir Anna Kaskas, buvo pasikvietusi ją pas save. Jos mokytojas, Enrico Rosati, pripažino, kad ji turi labai gražų mezo soprano balsą, ateityje gali tapti operos žvaigžde.

J. K.

Drabužių vajus

GARDNER, MASS. Lietuvių kolonijoje gruodžio 3 ir 4 dd. buvo įvykdyta drabužių rinkliava, kuri davė gražių rezultatų. Buvo surinkta vyr. ir moteriškų rūbų viso 900 svarų. Rinkliavą organizavo susidaręs drabužiams rinkti komitetas, į kurį įėjo Aleksas Uiski, Jonas Valčaitis ir Petras Mulevičius. Rinkliavai pritarė vietos visuomenė, uoliai paremdama aukų rinkėjus.

Vykdant rinkliavą, daug pasidarbavo A. Nakutis, A. Uiski ir A. Krasauskas, vežiodami automobiliais rinkėjus pas gyventojus ir neimdami už tai jokio atlyginimo.

BALF'o Centras, gavęs surinktus drabužius, širdingai dėkoja Gardnerio visuomenei.

Surinkti drabužiai artimiausiu laiku bus išsiųsti Europon tremtiniams.

TREMTINIAI GRAŽIAI PASIRODO

BRIDGEPORT, CONN. Smagu paminėti, kad Bridgeporte yra jau gražus buvusių lietuvių tremtinių būrelis, o dar smagiau paminėti, kad jų tarpe yra talentingų asmenų.

Noriu paminėti praėjusią savaitę įvykusias pramogas ir jų programas. Pramogos buvo suruoštos dviejų skirtingų organizacijų. Viena bažnytinėje salėje, kita — Lietuvių Klubo salėje. Ir abi pramogos turėjo Kalėdų Senelius ir vaikučiams dalino kalėdines dovanas. Ir abiejose pramogose turėta programėlių. Svarbiausią programėlių dalį išpildė tremtinių vaikučiai, vadovaujami mokytojo Rastapkevičiaus.

Neabejoju, kad minimos vaikų programėlės davė Bridgeporto lietuviams ką nors naujo, ką nors tokio nepaprasto. Ir štai, kodėl: atsiranda scenoje būrelis jaunų vaikučių, kurie taip švariai, teisingai ir lietuviškai gieda kalėdines giesmes. Po to sudainuoja po vieną kitą dainelę.

Tokis nepaprastas ir naujoviškas vaikučių pasirodymas Bridgeporto salių scenose keliolikai šimtų žiūrėtojų labai patiko.

Pasibaigus vienai pramogai, teko pasikalbėti su buvusiu mokytojum Rastapkevičium, kuris pasakė: "Jei atsirastų vaikučių ar suaugusių, kurie pageidautų mokytis lietuvių kalbos, muzikos ar dainavimo, aš sutikčiau, kad ir dykai, bent porą vakarų mokyti".

A. V.

Pats laikas naujiesiems atvykėliams užpildyti „Semiannual Report for Immigrant Displaced Persons", kuris nevėliau, kaip 1950 m. sausio 1 d., turi būti gautas Displaced Persons Commission c. o. Statistical Section, Immigration & Naturalization Service, Washington 25, D.C. Neužpildę laiku ar klaidingai jį užpildę gali būti baudžiami 6 mėnesiais kalėjimo ir nedaugiau kaip $500.

LIETUVIAI KALIFORNIJOJ

NAUJOS VALDYBOS

1950 metams išrinkta ALT valdybon pirm. St. Raštikis, vicepirm. P. Žilinskas, sek. A. Skirius, ižd. Adelė Deringienė, nariais kun. L. Jankus ir V. Archis.

BALF'o susirinkime, įvykusiame gruodžio 18 d. valdyba išrinkta iš šių asmenų — St. Raštikio, F. Kudirkos, J. Uždavinio, Pažiūros ir F. Masaičio, keturi iš jų yra neseniai iš Europos atvykę. Tai sveikintinas reiškinys, kad imasi iniciatyvos brolių tremtinių šelpimo darbe.

"KRYŽIAI" VERČIAMI ANGLŲ KALBON

Viena populiariausių tremtyje išėjusių knygų — "Kryžiai" bus išleista anglų kalba. "Kalifornijos Lietuvio" (po Naujų Metų "Lietuvių Dienos") leidėjas gavo sutikimą iš autoriaus Vinco Ramanausko (Ramono) "Kryžius" išleisti anglų kalba. Vertimą daro Miltonas, C. Starkus, kuris studijuoja Kalifornijos universitete anglų literatūrą ir žurnalistiką ir veda anglišką Kalifornijos Lietuvio dalį.

ILIUSTRUOTAS LAIKRAŠTIS

Apie sausio 15 d. pasirodys naujas iliustruotas lietuvių laikraštis Lietuvių Dienos, kurį redaguos Juozas Vitėnas, buvęs Žiburių redaktorius, o leis Kalifornijos Lietuvio ats. red. ir leidėjas Antanas Skirius, kuris per ketverius metus iš mažučio šafiragrafuoto laikraštėlio išplėtė jį iki gražaus spausdinto žurnalo. A. Skirius turi nuosavą spaustuvę ir žada per metus išleisti po vieną ar dvi knygas.

Lietuvių Dienos kviečia talkon iš visų lietuvių kolonijų foto korespondentus, rašytojus ir platintojus. Lietuvių Dienų adresas toks: 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Cal. Prenumeratos kaina visame pasaulyje bus $3.00. Vieną numerį siunčia susipažinti nemokamai.

GRAŽUS KALĖDINIS KALIFORNIJOS LIETUVIS

Ką tik išėjęs iš spaudos kalėdinis K. L. numeris patiekia šiuos įdomius straipsnius: "Priimkime Nepažįstamąjį", "Amerikiečio akimis", "Supažindinti Amerikos lietuvius su originaliu mūsų muzikos menu" (A. Kučiūnas), "Didžioji Naktis Lietuvos kaimo pastogėje", "Rusų kariuomenė Lietuvoje 1939 — 40 m.", "Soviet deportations in Lithuania", "One Hundred years of Chopin", "Kryžiai" (vertimas anglų kalbon), "Abroad the Kualoa" (keliautojo su yachta aplink pasaulį — Vyt. Bražvičiaus — įspūdžiai), taip pat telpa veiklos apžvalgos, daug gražių iliustracijų ir eilėraščių.

VAIKŲ VAKARAS

Šv. Kazimiero parapijos vaikučiai per Kalėdas surengė vakarą su vaidinimu "Kalėdų Naktis". Vaikučius mokė Razutienė.

Atlikęs savo pareigą, Kalėdų Senelis, kaip šiame paveiksle matyt, meškerioja vienam Washington prūde...

LIETUVIŲ DAILĖS PARODOS BILIETŲ LAIMĖJIMAI BUS VIENYBĖS KONCERTE

(Oficialus Parodos Komiteto pranešimas)

Lietuvių Dailės Parodos Komitetas, matydamas, kad dėl Kalėdų ir N. Metų švenčių pašto patarnavimai pasidarė ypatingai sunkūs ir dėl tos priežasties neįmanoma iki sausio 1 d. surinkti visų išplatintų bilietų šakneles, nutarė bilietų laimėjimų dieną nukelti į sausio 29 d., ir juos pravesti Vienybės metiniame koncerte, Webster Hall, New Yorke. Bet visi platintojai ir asmenys, gavę bilietų knygeles betarpiškai iš parodos sekretoriato, prašomi nedelsiant grąžinti jų šakneles su visa atskaitomybe parodos sekretoriatui.

Jau dabar aiškėja, kad parodos kelionei po lietuvių kolonijas reikia didesnės paramos. Tuo tikslu kai kurie parodos komitetai kolonijose ruošia specialias pramogas ir jų pelną skiria Dailės Parodai. Tarp kita ko, Detroite tokia pramoga bus sausio 7 d.

Parodos Komitetas prašo visus kolonijų komitetus surengti bent po vieną pramogą parodos naudai. Jis prašo taip pat visas lietuvių organizacijas, kurios iki šiol dar nėra skyrusios aukų parodai, prisidėti, kad ir maža dalimi, prie šio didelio darbo.

Nuo sausio 1 d. parodos sekretoriatas persikelia iš New Yorko į Waterbury, kur, tikimasi, bus pirmas parodos pasirodymas kolonijose. Visais parodos reikalais rašyti nuo sausio 1 d. tokiu adresu: Lithuanian Art Exhibit, 148 Grand St., Waterbury, Conn.

Sveikina Amerikos lietuvius

Heilbronno sanatorijoje, V. Vokietijoje gulintieji lietuviai Vienybei prisiųstame laiške sveikina Amerikos lietuvius Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga.

Svarbiausias tačiau šių nelaimingų mūsų tautiečių prašymas į lietuvių organizacijas ir pavienius asmenis yra šis: daryti žygių, kad, žmoniškumo vardu, tuberkulioze sergantiems asmenims būtų palengvinta emigracija arba jie būtų perkelti užjūrin, kur būtų sudarytos sąlygos tęsti jų gydymą.

LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDŽIO VALDYBA

TORONTO, ONT. Gruodžio 18 d. anglų salėje 229 College St. įvyko Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Toronto skyriaus visuotinis narių susirinkimas, kurį atidarė skyriaus pirm. K. Aperavičius ir pasiūlė išrinkti susirinkimo prezidiumą.

E. Miliauskas skaitė paskaitą "Mūsų uždaviniai", trumpai apžvelgdamas Lietuvos istoriją, dabartinę Lietuvos padėtį ir sunkią tremtinių būklę.

Po paskaitos įvyko skyriaus valdybos ir revizijos komisijos rinkimai. Į naują skyriaus valdybą slaptu balsavimu išrinkta:

B. Bakevičius — pirm., E. Miliauskas — vicepirm., A. Kuolas — kultūros vad., J. Preikšaitis — ižd. ir St. Briedis — sekr.

Į revizijos komisiją išrinkta:

V. Tikuišis — pirm., Ed. Bumeistras — sekr. ir L. Kuzmickas — komisijos valdybos narys.

Išrinkus naują skyriaus valdybą, LAS vietininkas St. Jakubickas padėkojo buvusiai skyriaus valdybai už atliktus organizacinius darbus, kviesdamas naują valdybą dar aktyviau įsijungti Lietuvos atgimimo darbą.

Po to aptarta Naujų Metų sutikimas ir spaudos reikalai, kuriuos referavo St. Jakubickas. Ta proga susirinkimas išreiškė pageidavimą, kad LAS Kanados Vietininkijos Valdyba padėkotų Kanados vyriausybei už Lietuvos Nepriklausomybės gynimą, paskiriant Lietuvos konsulą prie Kanados Vyriausybės. Taip pat nutarta pasiųsti sveikinimą naujam Lietuvos konsului Kanadoje.

St. J.

V. JONUŠKAITĖS IR VL. IVANAUSKO KONCERTŲ CIKLAS KANADOJE

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Kanados Vietininkijos Valdyba tuojau po Naujųjų Metų ruošia Lietuvos Valstybinės Operos solistų V. Jonuškaitės ir V. Ivanausko bei muz. A. Mrozinsko koncertų ciklą. Yra numatoma aplankyti šias lietuvių kolonijas: Wellanda, Hamilton, Toronto, Montreal, Val'd'Or ir kitas.

Visos lietuvių kolonijos, norinčios išgirsti vertingai paruoštą koncertą, yra kviečiamos nepraleisti vienintelės progos ir tuojau susižinoti šiuo adresu:

Steponas Jakubickas, 127 Lisgar St., Toronto, Ont. Kartu prašoma nurodyti kuriai datai pageidaujama atvykti, ar yra gauta salė, kokios talpos ir kiek numatoma atsilankytų lietuvių ir svetimtaučių.

LAS Vietininkijos Valdyba

BALTIMORĖS LIETUVIAI

BALTIMORE, MD. — Vietos komunistams, kurie ligi šiolei visokiais nekaltais vardais prisidengę vedė savo propagandą lietuvių salėje, nuo to laiko, kai naujakuriai lapkričio 12 d, užpikietavo A. Bimbą, jų dienos pradėjo niauktis.

Gruodžio 4 d., atvykus į Baltimorę komunistų dantų gydytojui Petrikui iš Brooklyn, N. Y., tie patys naujakuriai pasitiko jį su lapeliais "Lietuviai, saugokitės komunistų". O gruodžio 15 d. Lietuvių Svetainės direktoriai nutarė komunistam, nežiūrint kokiais vardais jie nesidangstytų, salės daugiau nebeišnuomoti nei prakalbom, nei jų parengimams.

Tai jau antras kartas, kai komunistams uždraudžiama šioje salėje susirinkti. Kaip žinia, prieš kelerius metus, kai komunistai buvo pradėję į savo parengimus vesti juodukus ir į perspėjimą atsakė: "Mes eisime per jūsų galvas", jiems buvo uždrausta čia susirinkti. Bet po me- [illegible] įsiprašė ir per kelerius metus įžūliai vedė komunistinę propagandą ligi šiolei. Bet ta jų propaganda pasidarė tiek įkyri ir žiauri, kad svetainės direktoriai priėmė nutarimą ir neleis jiems čia daugiau nė kojos įkelti.

Už tai reikia tik pasidžiaugti ir pasveikinti svetainės direktorius, kad jie pagaliau pamatė ir suprato, kokie žmonės teršia šį lietuvių namą ir nuodija komunistiniais nuodais lietuvių tautą.

P. P. Jaras

— 1949 m. gruodžio 30 d.

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.
681 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 8617

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

BUS STOP RESTAURANT
Marianna Lakavičius, Sav.
821 Bank St., Waterbury Ct.
Telefonai: 3-9953, 4-9542

Madame Vera
Grožio Salonas
Šukavimas, odos gydymas, masažas, manikiūra ir ir kiti grožio dalykai.
190 Middle St. Bridgeport, C
Telefonas: 5-0909

LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA
J. Markiewitz and Sons
15 Trumball Street
NEW HAVEN, CONN.

Tareila's Drugstore
As graduate fermacist in charge at all time.
826 Bank St.
Waterbury, Conn.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, Sav.
Amerikoniški ir lietuviški valgiai.
Salė pramogoms ir parkas vasarai
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 North St.
Waterbury, Conn.
Tel.: 4-9920.

FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498

WATERBURY, CONN.
JOHN STREET PACKAGE STORE
Didžiausias DEGTINĖS, VYNO, ALAUS ir kitokių GĖRIMŲ PASIRINKIMAS
Peter G. Vitas ir Leon Raskauskas, Sav.
45 John Street Tel.: 3-6669

RENDEVOUS RESTAURANT & GRILL
Ona Pakamanaitė-Dapšienė ir Sūnus, savininkai
MALONI VIETA SUSITIKIMUI
685 No. Riverside Streeet Tel. 3-9932, 3-6864

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

NEW BRITAIN, CONN.
Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS SVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. P. KARLONAS
Laidotuvių Direktorius
280 Chestnut Street
Tel.: 9-1181

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8288

GENYS MARGAS SVIETAS DAR MARGESNIS

Mūsų korespondento G. Zenulio linksmas pranešimas iš Anglijos

Miestelis, Anglijos miestų atžvilgiu, kaip dešimties metų vyro kišenė. Oras atsiduoda DP kempe. Aplink visi kačiukais kniaukia ir žvirbliais čirška: Hospital, hospital. Atsiprašau: Hostel, hostel. Bet ne skardinis hostelis, kur susūdyta po 12 — 16 dūšių bačkoj. Ne! Mediniai nameliai. Bendras gyvų gabalų skaičius, gal penkšimtė. Kambariuose — tik po du. Vieta čia tik dirbantiems — suaugusiems. Jei pradėjai tautą platinti, tempk vaikus į prieglaudą, arba spausk, kartu, kur kojos neša, kur akys veda.

"Genys margas, svietas dar margesnis, o hostelio publika — margiausia. Štai, provizorinis vaizdas ir sąrašas:

Anglai — valgo prie atskiro stalo. Jie sudaro valdžią. Visos valdžios iš Dievo. Taigi, apie jas, kaip apie mirusius, tik gerai arba nieko.

Pusbroliai latviai — jie, kaip paprastai, gudresni už mus, dairosi kur kas brangiau moka, trumpai drūtai tariant, žvejoja raktines vietas. Organizuota tautinė spauda — kiekvieno latvio pareiga.

Estai — išdidūs ir šalti. Daugiau veikia, nei kalba. Kiek estų, tiek jų laikraščių pareina.

Čekai — rašo į namus, kad gyvenimėlis — piene plaukimas. Pinigo daugiau, nei razumėlio.

Jugoslavai — niekaip negali atsiskirti su kariškom uniformom. Kiek galvų, tiek projektų. Vieni nori Tito nugalabinti, kiti, sugrįžę namo, paskirti ministeriu pirmininku, aišku, valdžioje, kurią jie sudarys.

Vengrai — bučiuojasi ir bučiuojasi kiekviename žingsnyje. Mėgsta puoštis, su kietomis prosytom maniškom ir špokais po kaklu vyksta į darbus.

Lenkai — kaip pikta dvasia kryžiaus, nemėgsta organizacijų. Vyrai su gėlių puokštėmis švaistosi apie panas. Valgo ir miega tik su lenkiškais laikraščiais.

Ukrainiečiai — pasižymi nepaprastu organizuotumu. Vaikšto būriais ir mėgsta česnakus. Ukrainiečius dažnai lanko barzdoti dvasios sustiprintojai iš Londono. Jų spaudos ateina daug.

Airės — stengiasi žūt būt sužvejoti ir kaip nors prisivilioti dypuką vyrą ir, jei jis nekalba apie vedybas, patraukti teisman už laiko sugaišinimą.

Italės — mėgsta makaronus.

Prancūzai — lyg norėtų gyventi be valdžios.

Škotai — savaitgalyje ir visą laisvalaikį miega. Lova, jų nuomone, geriausia ir pigiausia vieta darbininkui žmogui. Po ilgesnio naudojimo pradeda aštrinti barzdai skust peiliukus.

Buvo keletas juodukų, bet dabar kažkur pradingo. Mėgdavo baltąją "dailiąją" lytį.

Cigonų nėra, bet jų papročiai madoj, visų tautybių tarpe. Labai svarbu, kiek žmona uždirba.

Visa šita margaplunksnė minia, vokišku žargonu tarp savęs kalbasi ir plėšia vieną ir tą pačią dainelę: — "Oi eisim, plauksim, mes čia nebūsim, į Ameriką, Kanadą, Australiją, ar kitą margo svieto padaliją". Dypukas be važiavimo, kai cigonas be stovyklavimo. "Važiuot reikia. Žuvis ieško — kur giliau, žmogus — kur geriau".

Na, štai, ir mes broliukai ir sesutės lietuviai, kurių šiame skruzdėlyne "stovyklauja" keletas desėtkų, o už 5 mylių — vėl hosteliuose daugiau pusšimčio. Visi, išvykdami iš Vokietijos, prisiekėm, pasirašėm, užanspaudavom: "Lietuviais esame mes gimę, kaip mūsų kelias Aukščiausias bepasuks, lietuviais norim per amžius būt"... Amen.

Iš britų zonos atvykusieji mūsiškiai visi skaito ir rašo angliškai laisvai, tik nekalba, iš amerikiečių zonos — priešingai. Dauguma nešiojasi tik angliškus laikraščius ir žiūrinėja... paveikslukus. Iš Vokietijos atvykusieji visi puikiai — kalba lietuviškai. Vokiškai supranta aiškiausiai, bet kalbėti nemėgsta. Iš prancūzų zonos — be klaidų kalba rusiškai. Iš Danijos — smarkiu tempu poruojasi, pasak juos, Danijoj jie mėgo skyrybas. Moka danišką dainelę apie kepėją. Visi, šiokie ir tokie, dirba vilnų karšyklose ir audyklose. Jei vienas kitas buvo kur mandriau pakliuvęs, nesugebėjo ar nemokėjo išsilaikyti. Vis dėl tų nelaimingų etatų mažinimo, ne kiti, bet tik mūsiškiai tapo atleisti.

Dėl mūsų organizuotumo ir savo spaudos knygų pirkimo. Drąsiai galim daužyti savo krūtines, šaukdami dangui ir žemei: "Mūsų kaltybė, mūsų kaltybė, mūsų didžiausia kaltybė"...

O liūdnai sopulingų pranašavimų Mikaldos knygele, pasigailėk mūsų. Kaip nepavirsta į akmenį mūsų liežuvis, kada tariam: Lietuvis, kaip nesudreba ranka, kai rašom Lithuanian.

Štai, konkretūs pavyzdžiai:

Save vadinąs Leningrado universiteto obsolventu ponas Ridikas, dėl priklausymo Lietuvių S-gai ir mokėjimo 2 šil. mėnesiui, kaip lietuvis, pareiškė: „Ne jie man reikalingi, bet aš jiems. Kai reikės, Londonas pakvies. Auksas ir penlenuos žiba." Dėl to lietuviško laikraštpalaikio, tai as you can see, I am reading only "Times" and "Observer" sometimes — "Picture Post," "Sunday Pictorial". Britanijos Lietuvis" mažai rašo apie politiką, per daug apie vedybas.

Panelė Barbora Nekaltybė, lyg viršta prieš nelaimę pragydo: "Gal jau ir reikės užsiprenumeruoti tą vargšelį "Britanijos Lietuvį", tiek daug tų vedybinių skelbimų pradėjo dėti. Ypač buvau sužavėta, net iki sielos gelmių skelbimu, kuriame šoferis ir fotografas ieško gyvenimo draugės".

Kai tik BALF'as paskyrė Anglijos lietuviams savo įgaliotinį prie Lietuvių S-gos, panelė Agota Skaistybė, trenkė ant stalo muilui gauti prašymą su 2 šilingais, ir žvėries balsu subaubė: "Prašau mane "sofort" užrašyti į Lietuvių S-gą".

Dabar visi choru užtraukia: (gaida, kaip "Kodėl, kodėl negerti, jei yra ūpas"):

„O Unra močiute, Balfe tėveli,
Teta, dėde amerikonai, miels
broli "IRO",
Kodėl, kodėl jūsų kromas
pakely iširo?
Kad taip paketai su cigaretėm plius šokoladu,
Tave, Lietuvėle, mylėtumėm
iki grabo"...

Gal Lietuvių S-ga Anglijoj numato ateityje savo nariams ką nors duoti natūra? Gal nors muilo miltelių, ar barzdai skusti peiliukų galima būtų užplanuoti? "Pažadėsit patiešysit, neduosit negriešysit". O narių pribėgs kaip avių.

Girdėjom, kad pirkusieji Lietuvių namų Londone akcijas, loterijos būdu bus skirstomi į tuos namus valdininkais. Ar tiesa? Jei taip, prašom "as soon as possible and circumstances permit," prisiųsti į mūsų hostelį mažiausia 250 namų fondo akcijų...

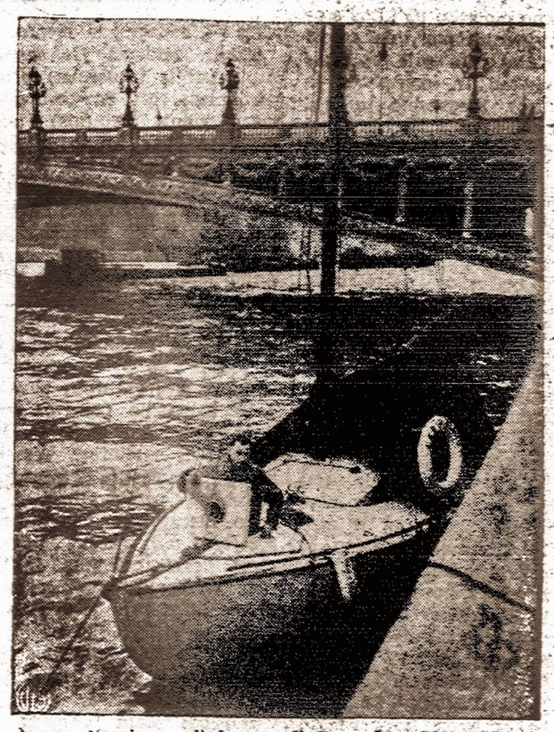

Keturi Vėjai — aplink pasaulį. Prancūzas Marcel Bardiaux su šiuo laiveliu "Keturi Vėjai" netrukus išplaukia dviejų metų kelionei aplink pasaulį.

LIETUVIAI PASAULYJE

—**Australijos Lietuvių Sporto vadovu** Vyriausias Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas paskyrė žinomą sportininką Leoną Baltrūną.

— **Lietuvos skautės dalyvavo** Sydnėjaus skaučių suruoštame tarptautiniame dainų ir šokių koncerte, kuriame buvo atstovaujama 10 valstybių.

—**Australijos Teritorijų Ministerijai** sutikus, po trijų mėnesių tropinių ligų kursų į N. Gvinėją išvyko dirbti nemažas būrys lietuvių gydytojų, kurie anksčiau Australijoje dirbo paprastą fizinį darbą.

— **Naujakurys V. Saudargas Australijoje,** Melbourne, atidarė portfelių dirbtuvę, kurie yra ir geresnės kokybės už australiškuosius portfelius ir žymiai pigesni.

— **Vyt. Asevičiaus ir D. Paltarokaitės** iniciatyva Sydnėjuje jau sudaryta tautinio ansamblio užuomazga.

— **Urugvajaus lietuvių mokyklos mokinė** A. Šimokaus kaitė išrinkta Montevideo 95-osios valdinės mokyklos mokinių gabumo ir pavyzdingumo karalaite.

— **Venezueloje, Carapos priemiestyje,** J. Morkūnui įsigijus žemės sklypą ir pradėjus statytis namus, į talką atėjo beveik visi apylinkės lietuviai ir per savo laisvalaikį tuos namus pastatė.

— **Mečislovo Tarasevičiaus apyrankių dirbtuvėje** S. Paulo mieste kaskart vis labiau plečiama. Dabar dirba jau per 70 darbininkų.

— **Prancūzijos Svetimšalių Legijone tarnauja** nemažas lietuvių skaičius. Jų yra Maroke, Alžyre, Tunise, Sacharoje, Madagaskare ir Indokinijoje.

— **Iš Italijos, Neapolio, per Irlandiją, Kanadą, New Yorką, Panamą ir Perų į Santiago miestą (Čilėje) atvyko trys** lietuviai tremtiniai.

— **Apie šimtas lietuvių šeimų** Buenos Aires priemiestyje Temperley nusipirko žemės sklypus ir statosi namus.

— **Kordobos lietuviai (Argentinoje) suorganizavo** gražų chorą, kuris gieda bažnyčioje per pamaldas ir mokosi pasaulietiškų dainų, ruošdamasis koncertui.

— **Danutė Nasvytytė** ir jos vyras smuikininkas J. Gabrijolas, šiuo metu esą Australijoje, ateinančiais metais atvyks apsigyventi į JAV.

— **Paskutiniuoju metu Suomijoje** gyvenantiems lietuviams pamažu pavyko persikelti į Švediją.

Psl. 3 — 1949 m. gruodžio 30 d.

PERSODINTI MEDŽIAI

PAŽINKIME NAUJUOSIUS ATEIVIUS

Gausioje Los Angeles, Cal., lietuvių šeimoje jau nuo pereitos vasaros gyvena gen. St. Raštikis, kuris paskutiniuoju metu yra gyvai įsijungęs į visuomeninę veiklą lietuviškoje kolonijoje ir Kalifornijos Lietuvyje dažnai parašo straipsnių mūsų tautos gyvybiniais reikalais.

Gen. St. Raštikis dirba fizinį darbą vienoje dirbtuvėje, kurioje, tik jam atvykus į Ameriką, darbą susirasti padėjo BALF'o pirmininkas kun. dr. J. B. Končius.

Lietuvoje gen. St. Raštikis paskutiniuoju metu buvo kariuomenės vadas. Anksčiau visą laiką darbavosi kariuomenėje įvairiose pareigose.

Pirmojo Pasaulinio Karo metu St. Raštikis tarnavo rusų armijoje. Rusams ją demobilizavus, 1917 m. sugrįžo į Lietuvą, ir jau nuo 1919 m.

GEN. ST. RAŠTIKIS

jis buvo Lietuvos kariuomenės eilėse, dalyvaudamas kovose už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Kovose prieš bolševikus, buvo patekęs į nelaisvę, iš kurios sugrįžo 1920 m.

1940 m. bolševikams okupavus Lietuvą, atleistas iš pareigų, jis dalyvavo pogrindžio darbe prieš bolševikus ir prieš vokiečius.

Bėga metai dyla ratai

Nauji Metai, Nauji Metai!
Sveikas, Jonai! Sveikas, Matai!
Įsigerkim lig sveikatai
Ir nebūkim automatai!

Saldų būčkį mielai tetai,
Ir Onytei ir Daratai,
Būkim žmonės demokratai!
Tegyvuoja mūsų metai!

Greitai sukas laiko ratai,
Greitai genda aparatai,
Greitai plyšta mūsų batai,—
Tad valio, Naujieji Metai!

PEREITAIS METAIS ATVYKO PER 16,000 TREMTINIŲ

Pereitais metais Amerikos visuomenės nuoširdaus bendradarbiavimo dėka į šį kraštą atvyko per 16,000 tremtinių. Tokios didelės mūsų tautiečių masės perkėlimas ir įkurdinimas yra nepaprastai didelis įvykis lietuvių tautos istorijoje. Vykdant šį darbą, BALF'ui teko įtempti visas jėgas. Vien per BALF'o įstaigą yra sudaryta 25,996 lietuvių tremtiniams darbo ir buto garantijos ir užvestos bylos. Bylų eigos metu kai kurios garantijos atkrito. Dažniausiai dėl nesveikatos, kiti tremtiniai neturėjo reikalingo DP statuso arba nutarė emigruoti kur kitur. Dabar eigoje yra apie 6700 asmenų garantijos. Neturinčių visai garantijų lietuvių, kurie pagal emigracijos įstatymus tiktų emigruoti, yra apie 3,000.

Iš viso lietuvių tremtinių įvairiose Europos stovyklose priskaitoma apie 13,000. Daugelis jų visai negalės išvykti dėl imigracijos įstatymais nustatytų taisyklių. Tai bus daugiausia seneliai, ligonys, invalidai, paliegėliai, našlės su mažais vaikais ir šiaip dėl kokių nors priežasčių negalintieji emigruoti. Apskaičiuojama, kad tokių nelaimingų lietuvių bus apie 4,000.

Atvykusių lietuvių nuošimtis yra, palyginti, labai geras. Proporcingai tremtinių skaičiui Vokietijoje atvykę lietuviai į JAV po žydų užima pirmą vietą. Tokių gražių rezultatų tegalėjome pasiekti dėl to, kad BALF'o direktoriato ir administracijos darbas buvo mūsų tautiečių gerai suprastas ir remiamas. Nors BALF, palyginus su kitų tautybių panašiomis organizacijomis, yra gavęs labai mažai piniginių aukų, tačiau pavyko atlikti labai didelį darbą. Reikia konstatuoti, kad atvykę tremtiniai, vos patys ištrūkę iš skurdo ir vargo ir dažnai dar kovodami su įsikūrimo sunkumais, per paskutinius 6 mėnesius sudarė 7,000 asmenų darbo ir buto garantijas. Tikiu, kad ir ateinančiais metais mūsų visuomenė rems BALF'o pastangas ir, kad likusieji ir galintieji emigruoti 3,000 lietuvių susilauks darbo ir buto garantijų.

Kun. dr. J. B. Končius
BALF'o Pirm.

WINIFRED'S
MOTERIŠKŲ DRABUŽIŲ
KRAUTUVĖ
W. Jankauskienė, sav.
3409 Walnut St.
EVergreen 2-3961

Restoranas ir Baras
EDVARDAS IR JULB
BRESLAUSKAI, sav.
1645 Margaret Street
(pusė bloko nuo Frankford ave.)
Tel. JEfferson 3-2328

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

BARON'S BAR

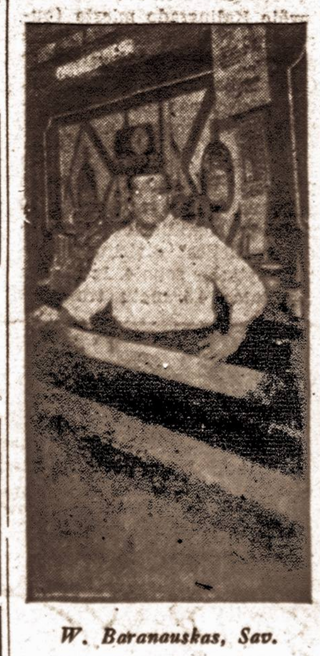

W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
PHILADELPHIA. PA.
Tel.: GR 3-9995

PHILADELPHIA. PA.

GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampas BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Stoties)
Tel. Rittenhouse 6-6530

GUS TUNAITIS
— RESTORANAS —
3701 Old York Road

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: *Saratoga 9656, West 4117*

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1115 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 411?
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė—viskas nemokamai.
Velaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
Philadelphia, Pa.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

A. MIEŽIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street
and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.

BILL'S CAFE
Vincas Tamulaitis, Savininkas
ALUS, DEGTINĖ IR VYNAS
PIRMOS ROŠIES MAISTAS
282 E. MARKET ST.
Tel.: 3-9891 Wilkes-Barre, Pa

S. BULOTA
Batai ir Vyrams Aprėdalai
NEW PHILADELPHIA, PA
P. O. SILVER CREEK, PA.

Providence Auto Supply Co.
L. J. SAVITSKY, Sav.
Įvairūs elektros reikmenys, sporto dalykai, žaislai ir kit. metaliniai pabūklai
201-205 W. MARKET ST.
Tel.: 9206 Scranton, Pa.

SILVER LAKE PACKING CO.
J. C. Kveragas, Sav.
Viena iš didžiausių skerdyklų
ir mėsos paskirstymo įmonių
137 FRANKLIN AVENUE
Tel.: 4-6185 - 6186 SCRANTON, PA.

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1949 m. gruodžio 30 d.

NAUJIEJI METAI

Seniesiems metams baigiantis ir Naujųjų Metų angoñ žengdami, senu papratimu klausiame: kokie gi bus Naujieji Metai?

Pastoviosios taikos pasiilgęs pasaulis Naujųjų Metų prieangyje nieko kito ir negali klausti, kaip tik to: ar bus taika šiais metais?

Deja, demokratinės pasaulio valstybės jau penkeri metai, kai rūpinasi sukurti taiką, ieškodamos išeities iš tų klystkelių, kuriosna pasaulį įvedė praėjusieji karai ir pokarinių laikų klaidos.

Jei perniai suvesdami 1948 m. balansą, visų darbų akivaizdoje daug kas galėjo tvirtinti, kad tada pasaulis prie taikos buvo arčiau, nei užpraeitais metais, tai šiemet galima teigti, jog esame arčiau prie taikos, negu 1948 m., tačiau niekam nepavyko jos pasiekti. Ir juo toliau einama, tuo labiau aiškėja tie didieji skirtumai, kurie jau nuo amžių glūdi tarp Rytų ir Vakarų pasaulių.

O pereitieji metai taikos labui nuveikė labai daug, nes jie dar labiau išryškino skirtumus tarp Rytų ir Vakarų, duodami Vakarams suprasti savo klaidas dėl anksčiau turėtų iliuzijų ir glaudaus bendradarbiavimo su bolševizmu.

Marshallio plano ribose demokratiniam blokui suteikta proga ekonominiai atsistoti ant kojų iš pokario skurdo ir bado, o Atlanto Paktas garantuoja militarinę pagalbą, jei eventualiu atveju kiltų pavojus tų valstybių kultūrai ir civilizacijai.

Paaštrėjęs konfliktas pačiame komunistiniame bloke tarp Tito ir Kremliaus, bolševikų pralaimėjimai Graikijoje, pagaliau sėkmingai išspręstas Berlyno blokados klausimas, pasaulyje žymiai pakėlė Vakarų prestižą, dienos švieson išvilkdami bolševikinius tikslus ir jų darbo metodus.

Bolševikai gi per tą laiką vedė beatodairinę kovą prieš vakariečius, nepraleisdami nė vienos progos pakeikti juos, jų kultūrą ir jų darbus. Šie irgi skelbėsi veikią taikos vardu, tačiau praktikoje jų saldžius žodžius sekė visiškai skirtingi darbai.

Pikti politikai gali tvirtinti, jog komunistai pereitais metais turėjo sėkmingiausius laikus, nes komunistams laimėjus Kinijoje, jų įtakoje dabar yra iš viso vienas trečdalis pasaulio. Bet iš kitos pusės pereitieji metai dar labiau sustiprino Vakarų meilę demokratinėms idėjoms ir dar labiau sustiprino jų nusistatymą jas šventai ginti.

Jei asmeniniame gyvenime siekiama laimės ir jos linkima Naujųjų Metų proga, tai tuo labiau tos laimės trokšta šiandien bolševikų jungą nešančios tautos.

O kas gi joms gali būti aukščiausia laimė, jei ne laisvė.

INDONEZIJOS RESPUBLIKA

Nuo 1602 m. žemės ūkio derliumi ir žemės turtais gausingose rytinės Indijos salose viešpatavusi Olandijos imperija štai, dviem aktais — vienu pasirašytu Batavijoje, o antruoju — Olandijoje — suteikė naujai susikūrusioms Indonezijos Jungtinėms Valstybėms suverenumo teises.

Iškilmių metu Olandijos karalienė ir buvęs Indonezijos komisaras gražiai pakalbėjo apie naujosios nepriklausomų valstybių sąjungos bendradarbiavimą su metropolija ir bendrai apie nepriklausomybės idėją. Bet dar taip neseniai ta pati Olandija buvo pradėjusi ginklo kalbą su šių salų gyventojais ir suėmusi tų kovų ir nepriklausomybės judėjimo vadus.

Jungtinės Tautos, kurios tuojau pat susirūpino konfliktą likviduoti, abi puses šį rudenį suvedė į Haagos konferenciją ir lapkričio 2 d. Olandija, nors ir nelabai norėdama, pasirašė Haagos konvenciją, kuria įsipareigojo "besąlyginai ir neatšaukiamai" leisti Indoneziją į nepriklausomybę.

Taigi, tų susitarimų pasėkoje dabar buvo ir šios suverenumo suteikimo iškilmės. Indonezijos laisvės sąjūdžio vadas ir dabartinis jos prezidentas dr. Soekarno, nusakydamas valstybės politiką, pabrėžė, kad Indonezija nori taikingai gyventi su visomis tautomis. Bet tą pačią dieną jaunoji valstybė susirūpino savo kariuomene, nes šiuo metu tik ji viena gali užtikrinti naujosios valstybės nepriklausomus žingsnius. Bet dar ir kitokios paramos jai reikia.

Jungtinės Amerikos Valstybės, kurios, be abejo, įnešė savo dalį į Indonezijos laisvės kovų sėkmę, nė dabar negalės palikti be pagalbos savo politine struktūra panašios į save valstybių sąjungos. Reikėtų laukti, kad ta seniausios ir turtingiausios Jungtinių Amerikos Valstybių Sąjungos parama naujai Indonezijos Valstybių Sąjungai pasireikš veikiai, įtraukiant ją į Marshallio pagalbos planą.

Dėl Laisvės deklamacijų ir meno kraipaliojimų

MUMS rašo

Rašo Mykolas Biržiška

(Tęsinys iš pereito nr.)

Iš savo kertės drįsčiau R. M. pastebėti, jog iš viso patartina nespręsti apie Vakarų meną tiems, kurie apie jį nenusimano, nesugeba jo nei prieiti ir testengia kartoti sovietinius baubelius, nukaltus "dlia prostoj narod", tad ir seniai atgyvenusį XIX-ojo amžiaus pabaigos (fin de siecle) spaudos nukaltą "dekadentizmą", maskvinių propagandistų lūpose virtusį tokiu pat universaliu Vakarų kultūros pliūdimu, kaip dar XIX a. pradžioje Maskvos zvoščikai savo naravąsias kumelpalaikes "sicilistais" ir net "skubientais" kad plūsdavo. Kas betgi tinka Kruglodurovų ir Rylosujevų tėvynėje, negi pritinka kultūringame XX-jo a. vidurio krašte?

Nežinodamas, matyt, jog realizmas, kaip ir daugumas kitų meno, literatūros, kultūros srovių, yra kilęs iš Vakarų ir, pritaikant čia vykusį maskvinio satirinio žurnalo "Krokodil" pasakymą, "russkije ljudi" ji, kaip ir daug ko kito "vtoroj raz otkryli" (patį "Vakarų supuvimą", tikrai, pirmi yra atidengę rusai dar prieš 100 su viršum metų: caro Mikalojaus I-jo pravoslavijos, samoderžavijos ir knutoslavijos kazionieji ir nekazionieji liaupsintojai, grindėjai ir gynėjai, bolševikinės antivakarietiškos ideologijos tėvai ir protėviai), realizmą R. M. priešpastato Vakarų menui, realizmą, ne ką kita, kelia moderniškiausiu ir aukščiausiu meno pasiekimu, vieninteliu tautos ir liaudies meno išganymu, žinoma, tik su sovietiniu, "socialistinio meno" antspaudu. Kitokio meno R. M. nepripažįsta, nei žinoti apie jį, nei jo matyti nenori, bet ir matydamas ar bent žinodamas — stengiasi kitus nuo jo atgrasyti arba jį pridengti, nutylėti. Šitaip taikoma čia "geležinė (?) uždanga" nekartą stato dengėją juokingon būklėn, kur visų pirma jam pačiam tenka nukentėti, bet nukenčia ir taip jo "realistinėmis" pasakomis ir prasimanymais auklėjami — prūsinami skaitytojai ir klausytojai.

Štai, jis ima ir išdrožia: "Kas ligi šiol pralenkė A. Žmuidzinavičių — realistą Žmuidzinavičių — tapyboje?" Jei Ž. būtų tai išgirdęs, tikrai būtų gavęs pasekti Stalino pavyzdžiu, kada šis, nežmoniškai liaupsinamas, kartą neiškentęs susiraukė: "neudobno, znajete". Tiktai Laisvės skaitytojams tėra paslaptis, jog ne talentingas Ž., tik genialus Čiurlionis yra didžiausias Lietuvos menininkas. Ne iš perdidelio kuklumo, tik iš gilaus ir nuoširdaus įsitikinimo aukščiausia Lietuvos meno žvaigžde pats Ž. visados laikė ir kėlė savo bičiulį Čiurlionį. Su tuo ligi šiolei sutiko visi mūsų meno žinovai, ir net nežinovai tai neklysdami kartoja, pvz., propagandinių TSRS knygelių rengėjai. Čiurlionį aš anąkart priminęs nutylėjusiam jį R. F-ui, bet ir R.M. dėl jo tyli, gal dėl to, jog nerealistas Čiurlionis "laužo "laisvininkų" negudriai kartojamą realistinio meno dogmą, gal "realistiškai" (R.M.) nesusivaikydamas vizijų kūryboje, o gal ir iš viso Čiurlionio kūrinių niekados nematęs.

O čia jau ne tik meninis, bet ir literatūrinis R.M. sprendimas:

"Būkime bent sau atviri ir prisipažinkime, jog Lietuvoje prigijo tik **realistinis** (R. M. pabraukta) menas. Literatūroje vyrauja Donelaitis, Maironis, Žemaitė, Biliūnas, Janonis" (supraskim: vis realistai).

Pareikšta griežtai, kategoriškai, bet ir neteisingai. Kuogi Čiurlionio, Šimonio ir daugelio kitų kūrėjų menas nebus Lietuvoje prigijęs ir kuo jau taip Lietuvai, tad ir tai pačiai R. M. rūpimai laudžiai, bus svetimi mūsų liaudies kūrybos nerealistiniai bruožai arba mūsų "primityvistų" kūrinių liaudiškieji momentai ir net akcentai? O lietuvių literatūroje kuo jau taip neprigijęs (likę svetimi ir vieniši?) Vydūnas, Baltrušaitis, Krėvė, Putinas, Sruoga, Kirša, Aistis, Brazdžionis ir tiek kitų "nerealistinių" poetų, apysakininkų, dramaturgų? Ar nėra jie ligi šiolei labiau skaitomi (tarybinėje Lietuvoje, žinoma, slaptai ir apsidairant), negu Donelaitis ar Žemaitė, mokykloje jaunimui gerokai įkyrinčiu? Ar R.M. nieko apie "Sarūno" ir "Dangaus ir Žemės Sūnų" kūrėją nebus girdėjęs? Už R.M. nustatytą didžiųjų (taip, tur būt, čia reikia suprasti "vyrauja") realistų penketuką (su Janoniu! — o, dievai!!) ar tik nebus labiau įsivyravę mano jau mirėti didieji nerealistai, jei iš viso meno kultūroje toks suskirstymas turi čia kokios prasmės? Sunku suprasti, kai R.M. sąrašan patenka toks Janonis (mielas jaunuolis, pradedąs poetas, kuris, gal būt, būtų tikrai dideliu poetu užaugęs, jei nebūtų 21 m. amžiuje nusižudęs, šiaip betgi dar tebegyvas 18 metų poeto Zigmo Gėlės - Gaidamavičiaus jau buvo pralenktas, o ką sakyti apie vėliau pasireiškusius talentingus poetus, kur kas už jį stipresnius), bet trūksta čia tokios literatūrinės stambmenos, kaip Valančius (didelis liaudininkas, prisiekęs realistas ir liaudiškiausias stilistas)!

Jau čia su tuo realistiniu penketuku R.M. ypatingai nenusisekė. Priekaištai iš šalies, ne iš savųjų, žinoma, jo nei šildo, nei šaldo, bet štai, propagandiniame tarybiniame 1948 m. leidiny apie LTSR randame šitokį "didžiųjų lietuvių rašytojų" (die groesste litauische Schriftsteller) sąrašą: Žemaitė, Maironis, Salomėja Neris, Petras Cvirka, Liudas Gira, Antanas Venclova ir Kostas Korsakas. Taigi, ne 5, bet 7 literatūros didikai, be to, bent Gira ir Neris kažin ar realistai (bent ne poezijos realistai). Abiejuose sąrašuose du tėra bendri: Maironis ir Žemaitė. Atkrito Donelaitis ir Biliūnas, suprantama — ir Janonis. Didžiaisiais užaugo Venclova ir Korsakas (gal patys jie čia bus ir įsirašę?). Taigi — nežino dešinė, ką daro kairė, o svarbiausia — nereikia dėtis tobulybe, ligi kurios pačiam dar labai toli. Nereikia švaistytis griežtomis įtarmėmis ir spręsti sunkiai sprendžiamų, nekartą menkai težinomų arba visai nežinomų dalykų, o jau būtinai patikrinti, papildyti ir pagilinti savo žinias ape meną, sroves ir kūrėjus.

Dar viena. R.M. pamoko menininkus:

"neimkit..) doleric, išprievartauto meno savo ateities darbams pavyzdžiu!"

Šventa teisybė! Tik šiaipjau mūsų menininkai čia, ačiū Dievui, ligi šiolei dar nėra nusidėję. Tikėkimės, ir toliau šiuo slidžiu keliu nenusileis, nenuslys. Tačiau klysta R.M., jei mano, jog realizmas gali jiems virsti čia išganymo lenta. Kas kas, bet tiek Vakaruose, tiek ir Rytuose kaip tik realizmas lengviausiai ir labiausiai čia nusideda, jau kur kas labiau už bent kokią kitą meno ar literatūros srovę! Nedėl ko kito, ne kaip kokia subtili meno žinovė, tik dėl realizmo didesnio už kitas sroves "gyveniškumo", dažnesnio jo prisitaikymo prie aplinkos sąlygų, tad ir lengvesnės jo priežiūros, lengvesnio jo lenkimo nustatomai krypčiai skleisti maskviniai totalistai yra dabar realizmą pakėlę stalinizmo dogma. Ne dėl ko kito geležine šluota šluojama visokie "dekadentizmai", "impresionizmai", "simbolizmai" ir kiti bolševikų neįveikiamų Vakarų skleidžiami ir sunkiai įkandami "nuodai". Kurį laiką pakenčiami futuristai Majakovskis ir Jeseninas gavo nusižudyti. Achmatova nupoetinta, nutildyta. Tai vis buvo darbingo jaunimo mylimi savaimingesnieji poetai, kur kas daugiau skaitomi, negu Partijos proteguojami ir platinami propagandinių ir agitacinių poemų, kantatų ir apysakų autoriai. Nestebėtina, jog radosi Ždanovo akcija menui ir literatūrai (dar mokslui ir šiaip kultūrai) partiškai pažaboti. Įdogminta socialistinis (— tendencinis) realizmas. Išgalinčiam Ždanovui nusuko sprandą konkurentai, nukentėjo uolesnieji jo bendraminčiai, bet kaip meno įbaudžiavinimo sistema ždanovščina tebepasilieka, ir tos sistemos išlyginamoji prievartaujamų menininkų kūryba menkėja, nublunka, pilkėja. Įsivyrauja šlykščiausia meno rūšis — melagingas menas.

Taigi, žalingas yra menui kapitalistinis (dolerinis) prievartavimas, bet dar žalingesnis tarybinis (rublinis) "įkastinamas" dar tijūno su ilgu bizūnu. R.M. stebisi, kas gi bloga, kai "Lietuvoje rašytojai, menininkai, dailininkai ir kiti kūrybiniai žmonės yra akstinami būt realistais" ir tt. Jeigu jam nieko nesako mūsų anąkart R. F-ui atpasakotas Žmuidzinavičiaus pasikalbėjimas su komunistiniu pareigūnu, kuris menininkui trumpai, bet vaizdžiai pavaizdavo dabartinę Lietuvos meno būklę: "Mes mokame, jūs dirbkite ir tylėkite!" Teprisimena jis poetų Borutos ir Jakubėno pereikvojimą, daugelio Lietuvos žurnalistų, rašytojų ir menininkų "desperacinį" sualkoholėjimą ir kitus "kasdienius" literatūrinius ir meninius jųjų išgyvenimus, — ir tenesistebi, jog į R.F. ar R.M. patetines deklamacijas atsakoma — realistiškai: pečių sutraukimu.

Na, bet kam Červeně ne Červeně, Sibiras ne Sibiras, tremtis ne tremtis, kalėjimai ne kalėjimai, žudynės ne žudynės — kokios su juo begali dar būti "diskusijos" apie meną ir literatūrą?

Tad ne "laisvininkams", tik

(Nukelta į 7 pusl.)

Iš Chicagos New Yorkan rašo... "Čia vakar "Tėvą" vaidino. Žmonėms patiko. O kur jūsų teatrai? Juk tokius artistus turit: Kačinskas, Škėma, Vasiliauskas ir kiti — pas jus! Ar Chicaga labiau myli meną? O iš jūsų daug kas pas mus "perplaukia" — vakar B. Babrauskas su savo Gražina Tulauskaite atvyko... Sakyk, kada pagaliau namo grįšim (tremtinys rašo!)? Bent maždaug nuspėk. Pas mus lyg girdisi puse ausies, kad "situacija palanki". Bet šią žiemą dar žiemavosim čia, ar ne? O gal per šventuosius metus..."

Kitame laiške:... "Mes čia teatrus žiūrim. Neseniai "Atžalynas" premjerą davė, o vakar vakare buvo Pilkos teatro debiutas — pirmas pasirodymas. Lietuviškos publikos (ir senųjų amerikiečių, ir jaunųjų, tik ką atvykusių) abu kartu prisirinko pilni teatrai, net vietos visiems neužteko. Kažin, ar ilgai taip bus? Gal nusibos. Na, bet ir Velička, pradėjęs darbą, suorganizuos ansamblį, t. y., tautinį, jaunimo šokėjų — dainininkų būrelį. Mes to jau pasiilgom. Malonu bus — tikrai, nes DP stovyklose lietuviškos dainos, muzikos ir šokių pynės (A la "Nemunas žydi") buvo taip mielai žiūrimos. Tikras esu, kad patiks ir čiabuviams — seniesiems".

Almus

AR VOKIEČIAI PRISIDĖTŲ PRIE ATLANTO PAKTO?

JAV užsienio korespondentų šefas K. H. von Wiegand telegrafuoja, kad Vokietija atsisakė prisidėti prie Atlanto Pakto, net, jei ir būtų pakviesta pasidaryti tryliktąja valstybe toje koalicijoje. Vokietijos parlamentas vienbalsiai atmetė kariuomenės ir apsiginklavimo atstatymo pasiūlymą.

74-metis Federalinės Vakarų Vokietijos kancleris dr. K. Adenaueris atsisakė imtis atsakomybės ir pasiūlyti Vakarų Vokietijos federaliniam parlamentui, kad Vak. Vokietijos respublika įeitų į Atlanto Pakto koaliciją, nebent Vakarų valstybės — Amerika, Anglija ir Prancūzija — sukurtų Vakarų Vokietijoje tokias karines pajėgas, kurios savo jėga prilygtų sovietų pajėgoms Rytų Vokietijos respublikoje. Manoma, kad esama apie 40 divizijų karinių pajėgų komunistų kontroliuojamoje Rytų Vokietijoje ir sovietų tvirtovėje Kalingrado mieste (buvusiame vokiečių Karaliaučiaus mieste, kurį Rooseveltas ir Churchillis perleido Stalinui, tuo užleisdamas sovietams Baltijos jūros kontrolę).

Kancleris Adenaueris pats pareiškė Wielandui, kad, jo žiniomis, esama mažiausia 20 sovietų sumilitarintos vokiečių "policijos" divizijų Vokietijos rytinėje zonoje. Ir tai yra rezultatas 4,5 metų trukusios pokario politikos Vokietijos naudai.

Taigi, dabar jau nebe Amerika, Anglija ir Prancūzija, tik Vak. Vokietija pati stato sąlygas, kuriomis ji galėtų būti įtikinta suorganizuoti kariuomenę, vėl apsiginkluoti ir įeiti į Atlanto Paktą. To kaina būtų: pilnas valstybinis suverenumas, grąžinimas Saaro krašto, kurį faktiškai aneksavo Prancūzija, nepripažinimas Oderio ir Neissės upių kaip rytinių Vokietijos sienų, teisių lygybė ir sulyginimas kiekvienu atžvilgiu su kitomis suvereninėmis tautomis, paleidimas ir amnestavimas visų Vokietijos generolų, admirolų, diplomatų ir kitų karininkų bei civilių, kurie yra amerikiečių, britų ir prancūzų karo teismų nuteisti ir pasodinti kalėjimus.

Esama maža vilčių, kad vakarų sąjungininkai imtųsi tokios drąsios iniciatyvos. Vadovaujantieji vokiečių sluoksniai sakosi todėl esą pasiryžę bendradarbiauti su Vakarais ekonominėje srityje, bet stovėti nuošaliai ir leisti kitiems kovoti, jei kiltų karas tarp Amerikos ir Sovietų Rusijos.

Nuo to laiko, kai Atlanto Paktas yra laikomas esąs "UN ribose", yra siūloma, kad Washingtonas sudarytų "trijų sąjungą" iš Amerikos, Vokietijos ir Ispanijos" už Atlanto Pakto ir UN ribų. Pabrėžiama, kad Vokietija ir Ispanija yra dvi antikomunistiškiausios valstybės Vak. Europoje.

Vokietija, kartu su Austrija ir tuo pat metu su lenkų ir lietuvių pagalba atlaikė amžiams Rytų įsiveržėlius.

Ispanai, prie karaliaus Ferdinando ir karalienės Izabelės, išvarė iš savo krašto arabus ir maurus, kurie per Šiaurės Afiką čion atėjo iš rytų ir užkariavo Ispaniją prieš 700 m.

J. Š.

ALT CENTRAS SVEIKINA NARIUS IR VISUS LIETUVIUS

Žengdami į 1950-uosius metus, mes įsinešame didesnę, negu bet kada vilti, kad tiek bendroji pasaulio taikos byla, tiek Lietuvos laisvės atstatymas nueis geru ir laimingu keliu. Pasibaigusieji metai parodė, kad visuotinės taikos supratimas yra žymiai pagerėjes ir, kad mūsų pastangos dėl Lietuvos valstybės atstatymo nebus tuščios.

Bet sielodamiesi ir dirbdami Lietuvos nepriklausomybės atstatymui, mes ir ateinančiais metais nepamiršime, jog Lietuvos laisvės byla yra kartu ir lietuvių kultūros garsinimas. Juo plačiau mes pajėgsime paskleisti lietuviškos kultūros įtaką Amerikoje, tuo greičiau mes rasime pilnesnį supratimą Lietuvos ir lietuvių tautos reikalams.

Sąjungos pusės metų amžius buvo per trumpas, kad būtume galėję išvaryti didesnį kultūros darbo barą. Vis dėl to su naujai Amerikon atvykusių lietuvių kultūrininkų pagalba mes džiaugiamės, galėję padaryti daugiau, negu tikėjomės. O sekančiais metais jų pagalba bus dar didesnė, ir naujakurių įsiliejimas į mūsų Sąjungą atneš daugiau gyvybės, platesnių užsimojimų ir pasitikėjimo planingesnei kultūrinei veiklai. Sujungtomis jėgomis mes galėsime padaryti per vienus metus tai, ko atskirai nepadarytume per keleriopai ilgesnį laiko tarpą.

Pasitikėjime savimi, kai pradėjome veiklą prieš septynis mėnesius. O pradėdami N. Metus, pasitikėkime dar daugiau savo jėgomis, būkime vieningesni, nuoširdesni ir gera valia teskime mūsų Sąjungos, o kartu ir visų lietuvių uždavinius.

Sąjungos Centro Valdyba sveikina visas skyrių valdybas, narius, rėmėjus ir bičiulius N. Metų proga, linkėdama visiems ištvermės, sveikatos ir pasisekimo tiek Sąjungos darbe, tiek jų privačiame gyvenime.

Vardan tos Lietuvos
Vienybė težydi!

ALTS Centro Valdyba:
Adv. A. Olis, Pirmininkas
J. Tysliava, Vicepirm.
V. Rastenis, II vicepirm.
P. Linkus, sekr.
J. Ginkus, ižd.
Dr. M Colney, ižd. globėjas
A. S. Trečiokas, ižd. globėjas

Naujieji Metai ir jų papročiai

Rašo dr. J. Balys

Jau ir mūsų senoliai, sutikdami Naujuosius Metus, turėjo savotiškas tradicijas, darė tam tikras apeigas bei pramogas. Pavyzdžiui, štai, kaip nupasakojamas N. Metų sutikimas Tverečiaus parapijoje. Susirenka savieji, laukdami N. Metų gerią ir valgo. Vienas kuris apsirengia senais blogais drabužiais, o kur kokia graži merga apsirėdo naujais, baltais. "Senus metus" išgrūda lauk, t.y., tą senomis lupetomis apsirengusį, ir tada eina pasitikti "Naujųjų" — gražiai apsirengusios merginos. Tada apverčia čėrkas, nusvaido pastalėn butelius ir sako: "Dreni buvo metai, kad dabar Dievas duot geresnius".

Vyrai išbėga į gatvę, pliaukši, imasi: kas ką apgali, sniegan pargriauna, tai jau pykčio nėra. Visi stengiasi, kad apgalėtų vienas kitą su naujais metais — reikia pasirodyti, kiek kas turi sveikatos. Šaudo. Šeimininkė patiesia naują staltiesę, surenka senus ir atneša naujus valgius ir gėrimus — nors pusė butelio būtų likę, vistiek prie stalo neduoda. Pirma geria šeimininkas, o paskui šeimininkė, o kas lieka, tai į lubas pila. Seneliai sako: "Duok, Dieve, geresnius metelius!"

"Jaunimas" ūžia visą naktį. Apie 12 val. ir mažus vaikelius lopšyje pažadina, kad jie laimės nepramiegotų. Rytą važiuoja bažnyčion. Kai išeina iš bažnyčios, tai visi vieni kitus sveikina. Šeimininkei linki kačergėlę ir katilėlį vartoti, laimi, kad ji būtų vikri, kaip verpstė, per visus metus.

SVEIKINIMAI IR LINKĖJIMAI

Bernai mergoms sveikindami linki naują verpstelį, šaudyklėlę, nors mažą adatėlę, gerą laimę ir jauną bernelį. O mergos, bernus sveikindamos, linki gražią mergelę, naują buteliuką su stikleliu arba sako: "Tu šiemet ėjai pėsčias, kad kitus metus būtum važiuotas; šiemet vaikščiojai vyžotas, kitais metais kad būtum čebatuotas." Mergos užprašo bernus pasilinksminti, na, ir šoka berneliai visą naktį, kad jiem visus metelius kojelės gerai kiltų.

Pirma šokdina pačią gražiąją mergą, kad visus metus turėtų pasisekimą pas gražias merginas ir kad jos nuo jų nebėgtų.

N. Metuose mėgstama persirengti: berniukai persirengia mergaitėmis, o mergaitės berniukais ir eina per visą sodžių, gąsdina vieni kitus. Dar persirengdavo ir gyvuliais: meškomis, ožkomis ir arkliais (Vajasiškis).

Gana įdomus persirengėlių vaidinimas N. Metuose yra užrašytas Betygalos apylinkėje. Susitaria trys pusberniai ir persirengia vienas seniu, kitas jaunikaičiu, o trečias Giltine. Jie prisidengia veidus atitinkamomis kaukėmis, pvz., Giltinės kaukė yra visai juoda, rankoje ji laiko ilgą balaninį kardą. Taip persirengę eina sveikinti Naujųjų Metų. Senis, vaizduojąs senuosius metus, labai kriokia, kosti ir stena arba susikūprinęs tyli. Giltinė jam nuolat mostykuoja kardu.

Tuo tarpu jaunikaitis, vaizduojąs naujuosius metus, sveikina šiais žodžiais: "Sveikinu su Naujaisiais Metais ir žyčioju nuo visų jaknų ir vėdaro visokios laimės ir gero gyvenimo: kad pas jus augtų rugiai su ūsais, bulvės ir kitos daržovės su uodegom, kad jūsų karvės turėtų daug teliukų, o riebios kiaulės daug paršiukų, kad būtų daug taukų puoduose ir daug... grūdų aruoduose."

Kai jaunikaitis, paskutiniame sakinyje pasakęs žodį "daug", nutyla ir galvoja, tai senis sako: "Pelų, pelų...", bet jaunikaitis jį nustumia ir baigia "grūdų aruoduose". Baigus šį sveikinimą, Giltinė užpuola senį su savo kardu ir prasideda labai juokinga kova: senis bailiai laksto po trobą ir, neradęs sau vietos pasislėpti, palenda pakrosnin, bet Giltinė jį iš ten ištraukia už kojos. Senis slepiasi po stalu, po suolais, pagaliau Giltinė jį suranda ir balaniniu kardu nužudo. Senis "mirdamas" juokingai tamposi. Jaunikaitis čia nedalyvauja.

Apie Baisogalą pasakojama, kad dvyliktą mušant būtinai reikia Senuosius Metus nušauti. Praėjusiems metams atžymėti apie Zapyškį įkaldavo į sieną ragą arba vinį.

YPATINGA NAKTIS

N. Metų naktis — nepaprasta naktis, dargi esą galima pamatyti, kaip raganos šoka. Tuo tikslu reikią nueiti už klojimo ir atsistoti už ekėčių. Prieš pat dvyliktą pasiro-

(Nukelta į 6 psl.)

LIETUVA KULTŪROS KONFERENCIJOJ

ELTA. Europinis Sąjūdis (Sąjūdis Jungtinėms Europos Valstybėms remti) turi tris komisijas: politinę, socialinę ir kultūrinę. Pastaroji 1949 m. gruodžio 8 — 12 dd. sušaukė Lousannoje (Šveicarijoje) konferenciją, kurios uždavinys — apsvarstyti europinės kultūros išlaikymo ir jos plitimo galimybes. Konferencijoje dalyvavo visų Europinio Sąjūdžio Lietuvių Tautinės Tarybos pirmininkas V. Sidzikauskas ir vicepirmininkas J. Brazaitis. Latvius atstovavo Šveicarijoje gyvenąs Skrebers.

Konferencija priėmė eilę rezoliucijų, skatinančių vyriausybes šalinti kliūtis, trukdančias kultūrinį tautų bendradarbiavimą (turima galvoje muitai knygoms, pasikeitimai profesoriais ir studentais ir kt.) skatinančių švietimo įstaigas, kiną, radiją, spaudą, populiarinti Europos vienybės idėją.

Lietuvių delegacija įteikė konferencijos pirmininkui prof. Šalvador de Madariaga laišką, kuriame išdėstytos lietuvių pažiūros į Europos kultūros likimą ir jos išgelbėjimui būtinos sąlygos. Laiško nuorašai buvo įteikti visiems dalyviams. Jis buvo cituojamas pirmininko baigiamojoj kalboj. Jį komentavo spauda.

Konferencijos metu pavergtosios Rytų ir Vidurio Europos tautos turėjo atskirą pasitarimą. Nutarta palaikyti nuolatinius ryšius ir sudaryti kultūrinio bendradarbiavimo centrą.

Lietuvių delegacija užmezgė asmeninius kontaktus su ES vadovybės žmonėmis, kitų tautų delegatais, aplankė 14 redakcijų ir spaudos agentūrų, visur judindami Lietuvos reikalą ir įteikdami atitinkamos medžiagos.

Ir senis Neptūnas turėjo būti patenkintas šitomis linksmomis Florida merginomis, iš anksto išplaukusiomis pasitikti Kalėdų švenčių ir Naujų 1950 Metų.

ŽURNALAS AIDAI PERKELIAMAS Į AMERIKĄ

Kiekvienas Aidų numeris — tai nemaža knyga. Ir todėl šiuo metu, kada mokslinė knyga iš viso pas mus nebepasirodo, kiekvienas Aido numeris vertas ypatingo dėmesio. Šiomis dienomis Ameriką pasiekė 25 n. Ir jame yra tokių studijinių straipsnių, į kuriuos reikia atkreipti mūsų skaitančios visuomenės dėmesį.

Turiu visų pirma mintyje dvi originalias lituanistines studijėles. Tai mūsų kalbininko Dr. P. Joniko straipsnis "Kodėl rašome aukštaitiškai?" ir poeto bei kritiko Alfonso Nykos — Niliūno studijėlės "Nepriklausomos Lietuvos poezija" tęsinys. Dr. P. Jonikas savo straipsnyje atsako mums klausimą, kokiu istoriniu keliu susiformavo mūsų rašomoji kalba, o A. Nyka - Niliūnas analizuoja mūsų didžiojo poeto J. Aisčio kūrybą.

Be šių lituanistinių straipsnių, tame pat numeryje yra dar trys kiti aktualaus pobūdžio straipsniai. Prof. J. Brazaitis savo straipsnyje "Antras veiksmas prasidėjo" pasisako tremties emigracijos uždavinių klausimu. Dr. A. Baltinis savo straipsnyje "Žmogaus krizė ir krikščionybė" filosofiškai sprendžia mūsų dienų nukrikščionėjimo problemą. O J. Vaišnoras, M. I.C., straipsniu paminimas J. E. Vysk. P. Bučio jubiliejus.

Šiame numeryje duota ir dailiosios literatūros. Jonas Grinius šiame numeryje jau užbaigia savo didelės apimties dramą, skirtą Barborai Radvilaitei. Paulius Jurkus duoda savo pasakinės poemos "Juodvarnių" ištrauką. O savo eilėraščių yra davę poetai J. Kėstas, V. Jonikas ir J. Mekas.

Recenzijų skyriuje išsamiai pasisakoma dėl trijų paskutinio metų veikalų. A. Maceina recenzuoja naująjį Psalmyno vertimą, J. G. Miliušis aptaria K. Bradūno poeziją, o A. Gražiūnas pasisako dėl paskutiniojo P. Tarulio novelių rinkinio.

Ypatingai aktualus yra ir apžvalgų skyrius, kuriame rašo prof. dr. A. Maceina, kun. dr. V. Cukuras ir dail. Ig. Šlapelis.

Šia proga tenka dar kartą priminti, kad nuo Naujų Metų Aidai bus leidžiami jau Amerikoje ir kad jau pats laikas juos užsisakyti adresu: AIDAI, Kennebunk Port, Maine. Metinė prenumerata $5, atskiras numeris 50c.

(Laiškas iš Kennebunk Port, Maine)

NAUJAS TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS VEIKLOS ETAPAS

Amerikos lietuviai, ypatingai Tėvynės Mylėtojų Draugijos nariai, dirbusieji lietuviškąjį darbą pereitąjį metą, nenuleiskite rankų, įžengę į Naujuosius 1950 metus ir naujosios kovos už mūsų tautos laisvę etapą.

Pereitais metais mes paminėjome mūsų Tautos Himno autoriaus dr. V. Kudirkos 50 metų mirties sukaktį, prisiminėme jo kovas už lietuviškos spaudos laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę. Šiemet minėsime 24-tąją dr. Jono Basanavičiaus, Aušros kūrėjo mirties sukaktį. Minėsime 31-mąją Lietuvos nepriklausomybės sukaktį.

Aušros ir Varpo kūrėjai, mūsų atgimusios tautos vadai J. Basanavičius ir V. Kudirka paliko mums gražius lietuvybės pavyzdžius. Jie savo darbą sėkmingai baigė. Mes turime eiti jų pavyzdžiu, kad mūsų darbas atneštų trokštamus rezultatus.

Šie 1950 metai daug žada, bet ir daug pasišventimo reikalauja. Mes stovime didelių būsimų politinių įvykių angoje.

SUAKTYVĖKIME!

Tačiau mūsų veikla tegali būti tiktai kultūrinė. O jai išvystyti reikia sukaupti mūsų lietuviškąjį potencialą visame kultūrinio darbo bare. Pasižadėkime tad šiemet dar aktyviau įsijungti į kultūrinę veiklą.

Dabar kultūrinė veikla neįmanoma Lietuvoje, bet užsienių kraštuose galima ir šiuo momentu reikalinga. Mes turim savo spaudą — laikraščius ir knygas užsienių kraštuose, išnaudokime juos kultūrinei veiklai.

Dr. Kazys Pakštas, kalbėdamas Amer. Liet. Kongrese New Yorke, pasakė: "Dabarties momentu vienintelė Lietuvos viltis glūdi Amerikos lietuvių išgalėse Lietuvos vadavimui. Dabar vienintelis svarbiausias mūsų kovos ginklas tai knyga! Knygomis praeityje lietuviai daug laimėjo, dabar su knyga rankoje vietoje ginklo daug laimėsime".

KULTŪROS KADRAI

Amerikos lietuviai, ypač Tėvynės Mylėtojų Draugijos vadai ir nariai, praeityje suvaidino svarbią rolę, spausdindami lietuviškus raštus — knygas ir brošiūras lietuvių ir kitų tautų kalbomis, kultūrinėmis priemonėmis kovodami už Lietuvos išlaisvinimą. Kas neatsimena tų laikų, kai TMD priešaky stovėjo žymūs Amer. Lietuvių visuomenės vadai dr. J. Šliūpas, adv. B. K. Balutis, Tamas Astramskas, J. O. Širvydas ir kiti. Jie per TMD kultūrinę ir organizacinę veiklą parengė mūsų visuomenėje kultūros darbuotojų kadrus, kurie mūsų tautai yra lygiai svarbūs, kaip ir kariai.

Ligi sulauksime dienos su ginklu kovoti už laisvę, dabar privalome kovoti kultūrinėmis priemonėmis už Lietuvos išlaisvinimą. O kultūrinė kova visuomet ėjo politinės kovos priešakyje.

Prašau visus TMD skyrių vadus ir narius šaukti susirinkimus, apsvarstyti dabarties mūsų tautos likimo problemas, kultūrinės kovos priemones, rūpintis padvigubinti TMD narių skaičių 1950 metais.

VIENINGOMIS GRETOMIS

TMD Centro valdyba pasiryžusi užsibrėžtus tikslus vykdyti, savo literatūros leidiniais aprūpinti Amerikos lietuvius ir amerikiečių bibliotekas miestuose, kolegijose ir universitetuose, visur aiškinti, prašyti ir reikalauti, raštu, geromis knygomis visus informuoti apie lietuvių tautai daromas skriaudas, apie joje vykdomą bolševikinį terorą.

Šis kultūros darbas nelengvas, daug pastangų ir lėšų reikalauja, bet gi įmanomas, galimas ir bus atliktas, jei visi tauriieji Amerikos lietuviai susiburs į Tėvynės Mylėtojų Draugijos kultūrinę veiklą.

NAUJŲJŲ 1950 METŲ proga sveikinu visus Tėvynės Mylėtojų Draugijos skyrių vadus ir narius ir visus Amerikos lietuvius kultūrininkus, TMD talkininkus, linkėdamas visiems laimingų Naujųjų Metų.

W. M. Chase
TMD Pirmininkas

Lenkų užmačios

Anis Rūkas mums prisiųstame ilgokame straipsnyje, tarp kitko, rašo:

"Nuo Gedimino laikų, kada Lietuva ir Lenkija buvo savarankiškos valstybės, lenkų valdovai priekabiavo prie lietuvių valdomų sričių, tos lenkų užmačios į Lietuvių žemę ir dabar nesumažėjusios ir nesiliauja.

To akivaizdoje Lietuvos diplomatai privalo daugiau, negu tyliai budėti. Jie privalo reikšti lietuvių valią, būsimos Lietuvos reikalu. Šitai neprivalo būti kaip elgetos maldavimas, bet kaip teisėtas reikalavimas Lietuvos su Gardino, Suvalkų ir Prūsijos sritimis. Tai būtų sveikas ir teisėtas atsakas lenkų užmačioms."

DAINŲ RETENYBĖS

Surinko dr. J. Balys

IR NEKALBA MERGELĖ

Važiavau lauką,
Važiavau antrą, —
Ir nekalba mergelė,
Baltoji lelijėlė.

Kai davažiavau
sraunią upelę,
Prakalbėjo mergelė,
Savo meiliais žodeliais:

— Berneli mano,
Jaunasis mano,
Nori mano širdelė
Šitos upės žuvelių.

— Mergele mano,
Jaunoji mano,
Nenumezgiau tinklalio,
Nepagausiu žuvelės.

Važiavau lauką,
Važiavau antrą, —
Ir nekalba mergelė,
Baltoji lelijėlė.

Kai davažiavau
Žalią girelę,
Prakalbėjo mergelė
Savo meiliais žodeliais:

— Berneli mano,
Jaunasis mano,
Nori mano širdelė
Šitos girios uogelių.

— Mergele mano,
Jaunoji mano,
Nekaitino saulelė,
Nenunoko uogelės.

— Berneli mano,
Jaunasis mano,
Nori mano širdelė
Šitos girios paukštelės.

— Mergelė mano,
Jaunoji mano,
Užrudijo šoblelė
Nenušausiu paukštelės.

Dain.: Ona Janulevičienė, 66. Gimt.: Aradninkų k. Berznikų par. Atv.: 1907. Gyv.: 817 West Coal Str. Shenandoah, Pa. Užr.: 1949. VIII. 24. Arch.: R32/16, DII/48.

G. A. BIURGER

BARONO *MIUNCHHAUZENO* NUOTYKIAI

KELIAUJANT, KARIAUJANT IR MEDŽIOJANT

ŠEŠTASIS SKYRIUS

Baronas patenka į turkų nelaisvę. — Kelionė į mėnulį sidabrinio kirvio. — Grįžimas iš Rusijos ir nuostabusis ragas, kuris grojo užšalusias melodijas.

Kartą turkų gaujos buvau užpultas ir paimtas nelaisvėn, o paskiau dar blogiau atsitiko — buvau vergu parduotas.

Šitoje pažeminimo būklėje mano dienos darbas nebuvo toks sunkus ir vargingas, kiek keistas ir įkyrus. Aš turėjau kiekvieną rytą išginti į ganyklą sultono bites, kiaurą dieną tenai jas ganyti ir prieš vakarą vėl į avilius pargirti.

Vieną vakarą pasigedau vienos bitės, bet tuojau pastebėjau, kad du lokiai ją užpuolė, norėdami sudraskyti ir atimti medų. Kadangi kitokio ginklo neturėjau, kaip sidabrinį kirvį, sultono sodininkų ir žemdirbių ženklą, kurį ir sviedžiau į tuos plėšikus, manydamas juos nubaidyti. Vargšę bitę aš tikrai išlaisvinau, tik, nelaimei, nuo stipraus užsimojimo mano kirvis nulėkė aukštyn ir nesustodamas atsidūrė mėnulyje.

Kaip galėjau dabar jį pasiekti? Kokiomis žemiškomis kopėčiomis jį nusigabenti? Ir toptelėjo man galvon mintis, kad turkiškos pupos labai greitai ir nepaprastai aukštai išauga.

Taigi, nedelsdamas pasodinau vieną tokią pupą, kuri tikrai greitai augo ir užsivyniojo ant mėnulio rago. Dabar ramus lipau į mėnulį ir laimingai jį pasiekiau. Beieškodamas savo sidabrinio kirvio, ten patyriau gana daug vargo, nes mėnulyje visi daiktai kaip sidabras blizgėjo. Pagaliau vis tik jį suradau užkritusį už pelų ir akselio krūvos. Dabar reikėjo grįžti atgal. Bet kaip?! Nuo saulės kaitros pupa taip sudžiūvo, kad jokiu būdu ja nebegalėjau nusileisti. Tat kas daryti? Iš to akselio ėmiau vyti virvę. Nusiviję, vieną galą pririšau prie mėnulio rago ir pradėjau leistis žemyn. Kadangi virvė nebuvo pakankamai ilga, tai, gerą galą nuslydęs, viršutinę jos dalį nukirsdavau ir apačioje greitai vėl pridurdavau ir taip gana toli galėjau nukeliauti. Bet taip nuolatos kapojama virvė, aišku, susilpnėjo ir ligi sultono dvaro nebeišlaikė. Kokių dviejų mylių aukštyje ji trūko, o aš tokiu smarkumu nupuoliau žemėn, kad likau visai užglušintas. Krisdamas iš tokio aukščio, savo kūno svoriu žemėje išmušiau duobę, mažiausia devynių sieksnių gilumo. Po kiek laiko atsipeikėjęs, laužiau sau galvą, kaip iš tos duobės išlipti. Bet kas bėdoje nepadaroma? Nagais išsirausiau duobė-

je laiptus, kuriais laimingai ir išsikapsčiau.

Po šito sunkaus patyrimo aš pasidariau gudresnis su tais savo "bičiuliais" lokiais, kurie taip mielai lankydavo mano bites ir iš avilių iškopinėdavo medų. Prieš naktį medumi ištepiau vežimo rodyklį ir pats netoliese užpakaly atsiguliau.

Kaip spėjau, taip ir atsitiko. Medaus kvapo suviliotas, prie vežimo prisiartino didžiulis lokys ir taip godžiai ėmė laižyti to rodyklio plongalį, jog netrukus jis pradėjo lįsti jam pro užpakalį. Į rodyklio skylę pribėgęs įkišau gerą strypą ir taip tam smaližiui užkirtau bet kokį pasitraukimą, palikdamas jį toj padėty ligi kito ryto. O sultonas, pamatęs šitą sceną, ko neplyšo iš juoko.

Netrukus po to, rusai su turkais susitaikė, ir aš su kitais karo belaisviais buvau grąžintas į Petrapilį, kame atsisveikinau ir palikau Rusiją.

Europoje tada viešpatavo tokia žiauri žiema, jog nuo speigų, sako, peršalusi net saulė, kuri iki šios dienos dar tebesirguliuojanti.

Aš turėjau keliauti pašto vežimu, nes mano Lietuvis pasiliko Turkijoje.

Privažiavus prie tokios ankštos tarpukalnės, kur siaurutis kelias iš abiejų pusių buvo apaugęs tankiomis erškėčių gyvatvorėmis, vežėjui paliepiau duoti ženklą, kad tokiame siaurame kelyje nesusidurtume su kitu vežimu. Nors vaikinas iš visų jėgų pūtė savo trimitą, bet visos jo pastangos nuėjo niekais. Mums buvo stačiai nesuprantama, kodėl ragas neišdavė jokio garso. O tuo tarpu iš pakalniui artėjančios karietos mums grėsė tikra nelaimė. Karieta staiga priartėjo ir neišvengiamai susidūrė su mūsų vežimu. Nebegalint pro ją pravažiuoti, ilgai negalvodamas, šokau iš vežimo ir iškinkiau arklius.

Moterų Pasaulis

Redaguoja V. TYSLIAVIENĖ

NAUJŲJŲ METŲ PAPROČIAI

(Atkelta iš 5 psl.)

dysiančios raganos, kurios pirmiausia įvairiais būdais mėginsiančios gąsdinti, bet reikią nekreipti dėmesio — lygiai dvyliktą jos pradėdančios šokti (Ramygala).

Ir mirusieji prisikelią N. Metų sutikti. Pasakojama, kad Švenčionyse esąs Napoleono namas, kur jis pietus valgęs. Ir dabar seni žmonės N. Metuose apie dvylikę matą kaip šmėklą Napoleoną, kuris švaistąsis rankomis ir komanduojąs karluomenę.

Jau senovėje, Aleksandrijos ir Romos laikais, paskutinę metų dieną stalai turėjo būti valgiais ir gėrimais apkrauti, ir taip laikomi pernakt, kad ateinantieji metai būtų vaisingi. Prancūzijoje ir Vokietijoje šio įpročio įtakoje susidarė nuomonė, kad naktį ateinančios dvasios, kurios už pavaišinimą atsilyginančios, suteikdamos derliaus palaimą.

Daugelis kitų tautų, jų tarpe ir lietuviai, mano, kad metams baigiantis, reikia mirusius pavaišinti. Rytprūsiuose gerai iškūrenamos krosnys, pastatomas suolas, kad mirusieji galėtų pasišildyti — ryto metą randą pėdsakus pelenuose.

VEDYBOS AR MIRTIS?

N. Metų išvakarėse daroma daugelis tų pačių burtų ir spėjimų, kaip ir Kūčių vakare. Daugelio jų pagrindinė mintis yra ši: koks likimas laukia žmogų ateinančiais metais? Ypač rūpi du klausimai: vedybos ir mirtis. Liejama į vandenį švinas, vaškas arba kiaušinio baltymas ir žiūrima, kokios susidaro figūros, arba deginamas suglamžytas popieriaus lapas ir žiūrima, kokį šešėlį duoda jo suanglėjimas — žinoma, čia labai plati dirva fantazijai.

Ypač įdomių būrimų prasimano merginos. Keletas pavyzdžių. N. Metų išvakarėse niekam nematant eina į kryžkelę su grėbliais ir sulygina ant kelio sniegą, o anksti rytą eina žiūrėti, kas tuo keliu praėjo: jei pėsčias — ištekės neturtingai, jei ėjo vyžotas — gyvens labai skurdžiai, jei čebatuotas — bus visko aprūpinta. O jei niekas nėjo ir nevažiavo — tais metais neištekės (Antalieptė). Arba: iškiša ranką per langelį — jeigu kas paduos gauruotą ranką, gaus turtingą vyrą, jei pliką — pliką (Kalesninkai).

Viena moteriškė, štai, kaip pasipasakojo: "Aš norėjau žinoti, už ko ištekėsiu, tai įmečiau jungtuvių žiedą į vandens stiklinę ir žiūrėjau jo vidurin. Tuoj pamačiau baltą staleli ir prie jo stovintį vyrą gaisrininko uniformoje. Tai buvo D., už kurio paskum ir ištekėjau" (Dusetos). Merginos mano, kad jei ją N. Metuose pabučiuos ūsuotas vyras, tai ji tais metais ištekės, o jei beūsis — ir vėl teks piemeniu pasilikti (Švenčionys).

Kitas svarbus klausimas, kuris visiems rūpi: ar išgyvensiu aš ateinančius metus? Tarp kitko, buriama ir taip: N. Metų išvakarėse, jei šviečia mėnuo, reikia eiti žiūrėti savo šešėlio — jei šešėlis bus be galvos, tai tais metais mirsi, o jei su galva, tai išgyvensi (Židikai). Arba: vakare įkiša sniegan po žagarą, jei ryto metą atranda kurį nugriuvusį, tai tas žmogus mirs prieš kitus Naujus Metus (Linkmenys).

Yra senų burtų, daromų išsirengus. Pavyzdžiui: N. Metų naktį reikia visai nusirengti ir apsisukus balta drobule vienam užlipti ant trobos aukšto — ką ten pamatysi, tas ir išsipildys (Šiauliai). Arba: vidurnaktį nuogas atsistojęs prieš veidrodį pamatysi visą savo gyvenimą (Židikai).

KOKIE BUS ATEINANTIEJI METAI?

Pačios N. Metų dienos tikėjimai turi tokį bendrą bruožą: kokia bus ši diena, tokie bus ir ateinantieji metai. Todėl tą dieną stengiamasi būti linksmam, nesipykti, nesibarti ir nesimušti, neliūdėti, turėti prie savęs šiek tiek pinigų, neturėti negrąžintų skolų ir tądien niekam nieko neskolinti, nes savo laimę kitam atiduosi. Vagys stengiasi tą dieną būtinai ką nors pavogti, tada visus metus jiems seksis vagystės.

Per N. Metus esą galima paveikti ateinančių metų derlių ir laimę gyvulių ūkyje. Alaus mėgėjų krašte, Joniškėlio apylinkėje, manoma, kad N. Metuose iš karto geriant po keturis stiklus alaus avys vedančios po keturis ėriukus. Šeimininkės perspėjamos, kad N. Metuose ir šuns negalima mušti, nes jis pasidarysiąs neištikimas — vagies nepulsiąs (Merkinė).

Tverečiaus apylinkės ūkininkas, apdalindamas N. Metuose elgetas, visados duoda javų indą su kuo didžiausiu kaupu, kad būtų derlingi metai, — žinoma, patį indą pataiko ne per dideli paimti. Jei N. Metuose važiuodamas išvirsi, tai javai gerai derės (Kupiškis). Plačiai tikima, kad kas pirmas per N. Metus (ir Velykų rytą) parvažiuoja iš bažnyčios namo, tas pirmas bus visuose darbuose, pirmas javus nuo laukų nuims.

Daug spėjama iš N. Metų oro. Jei šaltis išrašo lango stikle panašius į kokio nors javo varpas pavidalus, tai tie javai ateinančiais metais gerai derės. Bendras dėsnis yra toks: gražus N. Metų oras pranašauja derlingus ateinančius metus. Giedra pranašauja, kad vasarą bus pilni kluonai gėrybių (Pašaminė), žvaigždėtas dangus žadąs gerą gyvulių prieauglį (Balninėnkai), jei sninga — karvės duosiančios daug pieno (Dusetos). Sniegas ir pustymas esąs derlingų metų pažymys — būsią pilni aruodai grūdų (Aukštadvaris, Kurkliai). Tačiau, jeigu sningą dienos metu, tai mirsią daugiau jaunų žmonių, o jei nakčia, tai senų (Marijampolė). Jei saulė graži — bus geri metai, jei saulė tekėdama yra labai raudona — bus dideli karai, jei vėjas siaučia — gyvulius užpuls ligos (Beržai). Dėl paties oro galioja dėsnis: koks yra per N. Metus (giedras, lietingas, šaltas ir pan.), toks vyraus ir visus metus.

Tuo būdu matome, kad ir mūsų seneliai jau mokėdavo įdomiai sutikti N. Metus ir daugelis jų papročių turi gražią ir gilią prasmę.

Violetos Tamkiūtės Pranckienės vadovaujamas Harmonijos Ansamblis, kuris dainuos Lietuvių Radijo Valandos koncerte, Naujųjų Metų Dieną (sausio 1), Klasčiaus salėje, Maspethe.

DP PER ATLANTĄ

Ak, mes alpstam ilgesiu tėvynės,
O... banguojame kaskart dar visų tolyn...
Bremenas — sudiev, Europa! — žvilgsnis paskutinis...
Kas mylės mus, tremtinius, svečioj šaly?

Tamsiomis vilnim Atlantas šiaušias —
Sielvartas dar sklinda rūko tolumoj...
Baltijos bangų puta — mūs pasaka mieliausia,
Sentėvių kapai lyg šaukia vis: namo! namo!

New Yorkas, Los Angeles, Rochester —
Pakeliui mums bus tik laikinosios stotys.
Blaško širdgėla, tačiau viltis negęsta —
Nemuno laukams dar laisvę uždainuoti!

"Stewart" neša mus į naujo uosto kraštą,
Vieniša žuvėdra moja balzganais sparnais...
Per pasaulį velkame nelemtą DP naštą —
Mes užgrūdinti žygiuot erškėčių ir kovų keliais...

P. ORINTAITĖ

Įsikūrė Kanados lietuvių moterų bendruomenė

Nauja atvykusių ir seniau gyvenančių lietuvių iniciatyva įkurta Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenė skelbia savo įstatus ir sekančiais žodžiais apibūdina tos organizacijos tikslus:

"Kanados lietuvei moteriai, jos susipratimui, dorovingumui ir lietuvės geram vardui išlaikyti, vaikų ir jaunimo auklėjimui tėvynės meilėje ugdyti, socialiniams ir kultūriniams moters, vaikų, bei jaunimo reikalams rūpinti, Pasaulio Lietuvių Bendruomenei talkininkauti, su pasaulio lietuvėmis ryšiams palaikyti, su kitų tautų moteris bendradarbiauti ir atstovauti lietuvei moteriai tarptautinėse organizacijose, visais būdais kovojant už laisvą nepriklausomą Lietuvą visos Lietuvos moterys Kanadoje sudaro Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenę."

Įstatuose pabrėžiama, kad bendruomenės narė negali būti lietuvė, kuri kenkia lietuvių tautai, priešinga Lietuvos nepriklausomybei ir pritaria bolševikinei ar kitokiai Lietuvos okupacijai.

Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenė yra pirmoji tos rūšies organizacija šiapus Atlanto, ir jos veikla apims problemas, kurių moterų organizacijos paprastai neliečia. Bendruomenės valdybą sudaro: Eva Mankuvienė, pirm., E. Garbuzaitė, vicepirm. O. Indrelienė, rašt., S. Grigaitienė, ižd., E. Stepaitienė, meno vadovė.

MES

Ksenija Dauguvietytė-Šniukštienė, buv. Vilniaus dramos teatro aktorė, su savo šeima gyvenanti Australijoje, dalyvauja Australijos Informacijos Departamento sukamoj filmoj, "Čia nėra svetimų", vaizduojančioje ateivių gyvenimą.

Ona Saulaitienė, iš tremties atvykusi kultūrininkė, Connecticut Universiteto studentams davė paskaitą apie okupuotus Pabaltijo kraštus.

Katarina Juknytė-Pearson, populiari Pietų Amerikos šokėja, kuri pagarsėjusi Kataryna J. Kaunas vardu, Kalėdų proga atvyko į Š. Ameriką aplankyti giminių Chicagoje ir Pittsburghe.

Dr. Eleonor Witkus, Fordham universiteto lektorė, gruodžio 28 d. Amerikos mokslininkų suvažiavime New Yorke skaitė savo mokslo srities referatą.

Clevelando Lietuvių Moterų Klubas Švenčių metu paskyrė nemažas aukas šalpai: šešias tremtinių šeimas apdovanojo maistu Kalėdoms, Senelių ir Seselių prieglaudai, kurioje esama 10 lietuvių, nupirko maisto už 75 dol., vaikų prieglaudai užpirko 100 dol. vertės žaislų ir knygų, mažesnės aukas paskyrė kovai su džiova draugijai, polio nukentėjusiems ir vietos lietuvių spaudai. Šio klubo labdaros komisiją sudaro Jankauskienė, Montvilienė ir Žiūrienė.

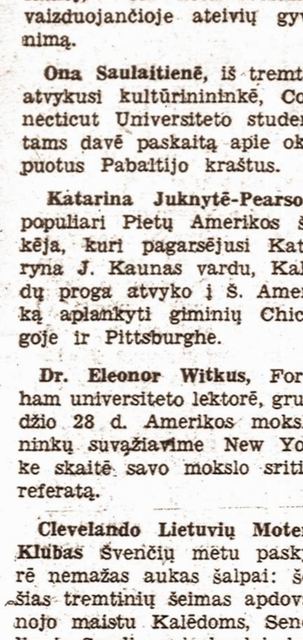

Artistas Lauritz Melchior bučiuoja Margaret Truman, kuri neseniai turėjo pirmą savo koncertą Carnegie Hall, New Yorke. Koncertas buvo labai sėkmingas.

Nauji Metai — naujos mados...

Laimingų Naujųjų 1950 Metų

ELWITT, INC.

Eleonora Vitkauskienė — Leighton prezidentė

Teanerk, N. J.

HELENA'S BEAUTY STUDIO

(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)

Exclusive Prescription Permanents

136-08 Roosevelt Ave. Flushing, N. Y.

Tel.: FL 9-9487

Lietuviška marškinių siuvykla ir rankų audykla

LITBALT COMPANY

gamina visokius marškinius, kaklaraiščius, šalikus, audžia lietuviškus marginius ir t.t.

Turime pasirinkimą puikių šalikų, kaklaraiščių, lietuviškų juostų ir galvos papuošimui juostų.

Priima užsakymus visokiems marškiniams, tautiškiems rūbams, staltiesėms, lovatiesėms, lietuviškoms vėliavoms ir kit.

ŽEMOS KAINOS — MANDAGUS PATARNAVIMAS

Jonas Žukauskas

20 TEN EYCK STREET

Tel. EVergreen 8-2954 BROOKLYN 6, N. Y.

TRIJŲ KARALIŲ LEGENDA

Rašo Nelė Mazalaitė - Kruminienė

Dabar ateina galas ir mūsų namams, galvojo senasis ūkininkas, ir nusigando patsai savo minties, nes iki šiolei jis nebuvo prileidęs prie savęs nusiminimo, ir nei savo galvoje, nei žodžiuose su svetimais, jis neištarė tai, ką nūnai pagalvojo. Ne, niekada jis nebuvo pasidavęs, nors amžiumi pats seniausias iš visos savo giminės, nors po jo akimis ištirpo jo gausi šeimyna: kiekviena ištikusi visą kraštą nelaimė, užkliuvo ir jo namus, tarytum tai buvo jai sustojimas pakelėje. Trėmimai, žudymai ir karas rinko jo sūnus, dukteris ir marčias, jie lasė jo vaikaičius, kaip gėles ir uogas, net jo senoji draugė buvo nuėjusi į kapus, nebepakėlusi išmėginimo meto, o jis išliko.

— Aš guliu kaip didelis akmuo, sakė jis sau, — aš guliu vidury kelio kiekvienam, kas išdrįstų ištiesti rankas į mūsų namus ir nėra kitos rankos, kaip Dievo, kuri pakeltų mane. O ar ne tam Jis leidžia man būti tokiu, kad sulaukčiau, kaip Simeonas atpirkimo valandos, ir tas, kuris vienintelis iš manųjų yra saugus svetimoje šalyje, sugrįš palaidoti mane ir į savo rankas pasiims namų raktus.

Ir jis galvojo apie savo sūnaus sūnų nuolatos, ir dėlei šito jo rankos išliko stiprios, tarytum jaunasis buvo palikęs savąsias senelio delne. Ir kad nuolat galvojo apie laisvą sugrįžimo dieną, jo širdis ėjo tvirta ir drąsi, lyg jis neturėjo teisės ir laiko senti.

Tačiau prieš kelias dienas drėgnas šaltis įlindo į jo kaulus, ir nors jis stengėsi daugiau, negu galėjo, jis turėjo atsigulti į lovą, ir šita buvo ketvirtoji diena, kaip jis karščiavo, tarpais prarasdamas sąmonę. Ir tai labiausiai didino jo ligą, kad nei miegė, nei karščio priepuolyje, jis negalėjo užmiršti, jog visas tas dienas niekas nepašėrė jo gyvulių. Pro sapną jis girdė ėriukus, ir sunkiai traukė dobilus karvėms iš susigulėjusios šalinės ir nuo šito darbo jis pabusdavo išpiltas prakaitu. Arba staigiai pašokdavo savo lovoje, nes jam atrodė, kad girdi nemeltžų karvių baubimą, ir alkanas šuo staugia, kaip prieš mirtį.

Joks kaimynas neužėjo į jo vienkiemį, nes šiais baisiais laikais žmonės nenoriai išeina iš namų, ir nė vieno samdinio jau iš seno nebebuvo čia, o jis pasitikėjo savo rankomis visuose darbuose, bet štai, atėjo valanda, kada negerai yra būti vienam, ir jis nežinojo nieko, kas galėtų jam padėti, nes galvojo jis nusižeminęs — Viešpats nepaleidžia žmogaus, tačiau Jis negali siųsti savo angelų, kad jie tarnautų.

Šitas rytas buvo lengvesnis jam ir jis tikėjosi, jog po pietų galės išeiti į kiemą, ir nors pasiramstydamas atlikęs apyvoką. Bet, kai jis atsikėlė iš lovos, jis pamatė, kad nebuvo daręs sunkesnio darbo, kaip tai, kad reikėjo apsivilkti kasdienius drabužius, ir tuojau pastebėjo, jog lengviau jam buvo kadaise išplėšti pilną akmenų dirvoną, paverčiant ją vaisinga dirva, negu dabar pereiti per trobą. Ir taip vos prisikasė jisai prie lango, ir tenai susmuko į krėslą, pavargęs ir visas drebėdamas.

Karščiavimo jėga buvo palikusi jį, ir dabar jis kiūtojo susitraukęs ir silpnas, kaip vos gimęs kūdikis, tačiau jo širdis kentėjo labai, jam atrodė, kad jis pats savyje junta savo apleistų gyvulių badą, ir žmogaus vienišumą ir senatvės slėgimą. Ir staigiai prisidėjo dar vienas sielvartas, nes jo galva buvo blaiva ir jis galėjo galvoti ir atsiminti, ir jis žinojo, kad šiandien yra Trijų Karalių šventės išvakarės. Šitokį vakarą—Dievas žino, kokio senumo yra tas paprotys — šeimininkas pereina savo sodybą, ir nuo daržinės iki seklyčios visas duris atžymi Karalių raidėmis pašventinta kreida.

(bus daugiau)

TAUTIŠKI ŽENKLELIAI MOTERIMS

Šiuos tautinius ženklelius galima gauti Vienybėje. Kaina $1.00. Užsakant prašoma siųsti ženklelio iškarpą kartu su pinigais šiuo adresu: 412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.

DĖL LAISVĖS DEKLAMACIJŲ

(Atkelta iš 4 psl.)

laisviesiems mūsų menininkams ir plunksnos darbo vyrams ir moterims, iš viso geriems lietuviams — Vienybės skaitytojams, prieš baigdamas pakartosiu šiandien atsitiktinai į mano rankas patekusio "Atviro laiško lietuviams rašytojams tremtyje" žodžius, kuriais tolimame Buenos Airese atsidūręs mūsų brangus, daug išgyvenęs, iškentėjęs poetas Juozas Kėkštas (vilnietis) išreiškė savo menin Credo:

"Manąjį Credo sudaro trys didžiosios laisvės: **laisva Tauta, laisvas Žmogus, laisva Kūryba**".

Ne R.M., tik kančios poeto Credo nuoširdumui mes šventai tikime ir nesvyruodami jį pasirašome.

Priedėlis apie suktą grafiką

Šis mano rašinys spaudai buvo parengtas gruodžio 1 d. ir tuojau pasiųstas Vienybei, o gruodžio 3 d. Laisvėje į pirmąjį mano straipsnį atsikerta įnirtęs R. F. straipsniu "Dėl M. Biržiškos "meniškų išvedžiojimų". Nors jo nerimtas šokinėjimas, plūdimasis "svieto perėjūnu", "naciofilu" ir panašiais bolševikiško leksikono žodeliais ir nuolatinis mano žodžių iškraipymas leidžia man neatsikinėti, bet kai kas teiktina iš ten ir mūsų skaitytojams.

1) Remdamasis R.F. pirmojo straipsnio piktais šūkavimais, nemaniau, kad jo autorius turi su menu ką bendra. Dabar R. F. sakosi nuo 1925 m. turįs tamprius ryšius su menu (ypač grafiniu)", baigęs Meno Mokyklą Kaune (Čiurlionio taip ir nepastebėjęs?), bet dėl savo "realistinio samprotavimo mene" negavęs mokytojo vietos, nė stipendijos į užsienį ir buvęs priverstas išvykti iš Lietuvos, tad, girdi, nesąs "mažiuku" kaip kad man atrodė. Jis siūlo dipukams — dailininkams nesibastyti, bet grįžti į savo tėvynę, bet pats kažkodėl ten negrįžta, "dirbti liaudies gerovei".

2) Dėl mano priminto(ne tik mano, bet ir daugelio kitų tremtinių žinomo iš "popoikos" dalyvių menininkų pasakojimo) A. Žmuidzinavičiaus pasikalbėjimo su Preikšu R.F. vieną tesugebėjo atsakymui sugalvoti: melas! provokacija! o mano apibūdinimą daugumo Lietuvos bolševikų partijos narių savanaudžiais prisiplakėliais ar konjunktūriniais kytruoliais mano vardu pritaikė Žmuidzinavičiui, šaukdamas, jog aš jį žeminąs, nors Žmuidzinavičius tik jau ne partijos narys, ir man nė galvon neparėjo savo vargšui bičiuliui teikti tokį skaudų epitetą. Čia tik vienas iš nešvarių R.F. manevrų.

Kitus panašius mano minčių ir žodžių kraipaliojimus ir prasimanymus palieku R.F. sąžinei, jei jis jos kiek turi, patikrinti prasiblaivėjus. Šiaip galima su juo sutikti, jog jam sveikiau bus patylėti, kad ir tuo aš nustoju nemokamos reklamos.

M. Biržiška

1949 m. gruodžio 9 d.

TARZANAS

GRĮŽTA Į DŽIUNGLES

(Tęsinys)

Po penkių minučių Rokovas jau stovėjo sargyboje, — jis turėjo duoti ženklą, jei pasirodytų Tarzanas, o Paulovas tuo tarpu tylutėliai knaisėsi žmogaus beždžionės lagaminuose. Ir buvo jau beišeinąs tuščiomis, tik staiga pamatė ant sienos surdotą, kuriuo ką tik vilkėjo Tarzanas. Dar valandėlė — ir jis nutvėrė valdiškų raštų voką. Skubotai peržiūrėjęs voko turinį, Paulovas vos neištirpo šypsena.

O kai išėjo iš kajutės, nė pats šeimininkas nebūtų įtaręs, jog lietė kas jo daiktus, — Paulovas puikiai mokėjo savo darbą.

Kai Paulovas savo kajutėje atidavė Rokovui voką, šis pašaukė tarną ir liepė atnešti butelį šampano.

— Reikia pašventinti, brangusis Aleksiuk, — tarė jis.

— Pasisekė, Mykoliuk, atsakė Paulovas. — Matyti, šituos raštus jis visą laiką nešiojo kišenėje. O dabar, skubiai persirengęs, užmiršo perdėti juos į kitą kišenę. Bet kas bus, kai pastebės, jog raštų nebėra! Bijau, kad tamstos pirmo neįtartų, žinodamas, jog esi šitame laive.

— Kol jis susigriebs, bus jau per vėlu... vakare, — tarė Rokovas piktai nusijuokęs.

Tą pat vakarą, kai Miss Strong nuėjo į savo kambarį, Tarzanas stovėjo prie laivo užtvaros ir žiūrėjo tolyn į jūrą. Jis kiekvieną vakarą taip stovėdavo, kartais net po kelias valandas. O tasai, kuris visą laiką jį sekė, vos įsėdo Tarzanas Alžire į laivą, jau žinojo šitą jo įprotį.

Tad ir šį vakarą žiūrėjo į Tarzaną tos pačios akutės. Pagaliau nuėjo nuo palubės paskutinis žmogus. Naktis buvo šviesi, nors nebuvo mėnulio, tačiau palubėje aiškiausiai buvo matyti.

Dvi šmėklos išlindo iš kajučių šešėlių ir palengvėle slinko iš užpakalio prie žmogaus beždžionės. Pliuškenimas jūros bangų į laivo šonus, ūžimas sraigto, tarškėjimas mašinų, užtrenkė vos girdimus šmėklų žingsnius.

Šmėklos jau visai arti... štai, viena pakėlė ranką, lyg skaitydama: viens, du, trys! Abu vaikatos kartu puolė auką. Abu kartu nutvėrė beždžionių Tarzaną už kojų ir šis, kad ir kaip buvo vikrus, nespėjo nė atsidusti, kaip pervirto per laivo paramsčius ir nukrito Atlanto vandenynan.

Tuo tarpu Gazel Strong sėdėjo kajutėje ir žiūrėjo pro langą į jūrą. Tik staiga kažin kas šmėkštelėjo jos akyse ir pliumptelėjo į vandenį, matyt, iš viršutinės palubės. Daiktas nukrito taip greitai į tamsų vandenyną, jog nespėjo mergaitė nė pastebėti, kas krito, galėjo net žmogus būti. Paskum ji klausė, ar kas nesušuks "jūroje žmogus!" Bet nieko negirdėjo. Tylu buvo viršuje garlaivio, tylu ir apačioje, vandenyne.

Mergaitė pamanė, jog tai jūrininkai išmetė sąšlavų maišą, ir po valandėlės ramiai sau atsigulė.

(Pabaiga)

GRAŽUS BUTAS jaunai bevaikei porai trims mėnesiams, kol savininkai gyvens Kalifornijoje. Teisingiems, tvarkingiems žmonėms yra galimybė šiuo butu ir toliau naudotis. Telefonuoti: VI 9-7020.

Vincas ir Ona Girškai, Vienybės skaitytojai, netrukus išvyksta trims mėnesiams į Los Angeles, Cal., kur gyvena jų sūnus dr. Vincas Griška.

DIDELĖ NAUJIENA!

Tai naujas, nepaprastas pieštukas, kuriuo gali rašyti net keturiomis skirtingomis spalvomis. Spalvos keičiamos automatiškai. Garantija visiems metams. Šio nepaprasto (metal chroned) pieštuko kaina, jį užsisakant per paštą, $4.50. Tai pati gražiausia dovana, kurią jūs savo artimam žmogui bei draugui galite įteikti šių besiartinančių Kalėdų švenčių proga. Reikalingi agentai kituose miestuose. Užsisakydami šią nepaprastą naujenybę, pinigus ($4.50) siųskite šiuo adresu:

JONAS SEREIVA, 219 W. 78 Street, New York City, Tel.: TR. 4-0851.

Vaičiūno Viešbutis

Naujai įrengti kambariai. Centralinis šildymas. Šiltas ir šaltas vanduo. Maudynės.

Kainos nuo 5 iki 7 dol. savaitei.

Jonas Vaitkevičius, Ved:
72 Ocean Ave.
Jersey City, N. J.

Kartą suneliui teko skristi net iš Berlyno ir...

NAUJŲ METŲ ANGOJ

Naujų Metų angoj
Tu sustojęs dairais
Ir, lyg amžių maldoj,
Slapto balso klausai,
Tu klausai, aš klausau...
Žengi žingsnį prie laipto,
Žiū'! — Širdis tau užkaito: —
Kas tu jiems, kas jie tau?
Bet sustok! —
Prieš save pamatai
Nauji vartai antai
Ryto saule žėruoja nutviskę,
O už jų, tarp žiedų,
Gaivios rasos pilnų
Tiesias kelias, vingiuojas ir blyksi.
Nuo vijoklių šakelių,
Nuo žiedų, nuo lapelių
Rasa krinta ir saulėje mirga.
Nors išvargęs esi,
Bet atspėt negali
Dėl ko šypsnis ant veido sužvilga.
Laiptai kyla aukštyn,
Kur žvaigždutės būry
Perlų kelią praeiti tau rengia;
Dainos plinta toli,
Jau aiduose girdi —
Tavo laimė jau tau nusirengia.
Bet sustoki, dar neik
Tar taip greitai neveik,
Nekelk rankos prie rankenos vartų.
Ne dėl savo naudos
Atsigręžk atgalios
Ir pažvelk link nutolstančio kranto.
Kas paliko tenai
Brangaus širdžiai tavai,
Ko nerasi ant deimantų kelio? —
Brolis plūsta kraujuos,
Sesė verkia laukuos,
Atsiklaupus viena prie smūtkelio. —
Žalios lankos, miškai
Ir upelių krantai
Krauju brolių alsuot nenustoja
Ir, nors būtum toli,
Neišgirst negali,
Kaip ten tyliai, bet nuolat dejuoja.
Ir dejuos dar ilgai,
Kol tėvynės laukai
Neskambės laisvės varpo pritvinę;
Jo galinguos aiduos
Vėl tu rasies namuos
Kol vėl naują pajusi gadynę.
O dabar, gal taip reik,
Tu likimo nekeik
Ir kelk ranką prie rankenos vartų,
Kelkis laiptais aukštyn,
Kur žvaigždutė šviesi
Kviečia, moja tave jau nekantrų.
Nauji Metai tau čia
Pašnabždės paslapčia:
Vynuogynai nauji tau jau noksta. —
Bet nebūk ten ilgai,
Kad nebūt per vėlai
Laisvės vėliavą kelti į bokštą.

AŠARŪNAS

WEST HILLS INN
M. Danielienė, Sav.
Tai viena iš gražiausių lietuviškų užeigų saloje
West Hills Road & Oklahoma Ave., So.
HUNTINGTON, L.I., N.Y.
Tel.: Huntington 3253

Anthony V. Grunskis
Furniture Shampooing
Drabužių valymas
Darbas atliekamas per 4 valandas.
Ridgewood Tailor
583 Metropolitain Ave.,
Brooklyn, N. Y. — HE 3-5960

BAR and GRILL
JOSEPH BALTAITIS, Sav.
Šviežias maistas, įvairūs gėrimai
518 Grand St. Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4-9407

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
DIDELIS PASIRINKIMAS VYNO IR LIKERIO
X. Strumskis, sav.
322 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 Grand Avenue
Maspeth, N.Y.

HAPPY DAYS
RESTAURANT & BAR
Nemokamai galite gauti svetainę pramogoms: vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams; pagerbimo vakarienėms ir kitokioms iškilmėms bei puotoms.
426 So. 5th St. Brooklyn, N. Y.

GRANFORD RADIO STORE
(Buvusiame Vienybės ofise)
J. Yuskowski, Sav.
MES TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS,
DUODAMOS DOVANOS TIEMS, KURIE PAS MUS
PERKA RADIJO ARBA TELEVIZIJOS PRIIMTUVUS
193 GRAND STREET BROOKLYN, 11, N. Y.
EVergreen 7-5703

A. NOVITZKIE
BARAS - RESTORANAS - SALĖ
Salė tinka kiekvienam parengimui, vestuvėms, susirinkimams ir kitokioms pramogoms.
Didelė virtuvė
99-63 56th Rd., Maspeth, L. I., N. Y Tel. Da 6-7460

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
Visada suteikiamas sąžiningas patarnavimas.
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043

SEA-GULL SHIPPING CO. 560 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
PIRMOJI LIETUVIŠKA EKSPEDICINĖ BENDROVĖ
Siunčia maisto ir drabužių pakietus į Europą
Bendrovė turi jau gatavus maisto pakietus, kuriuos galima užsakyti iš U.S.A. ir Kanados per paštą. Bendrovė nesinaudoja tarpininkais, tad gavėjai už jos pakietus nieko nemoka.

Nr 1. — $6.50
2 sv. cukraus, 1 sv. kavos ar kakao, 1 sv. bekono, 1 sv. kiaul. mėsos, 2 sv. kiaul. taukų, 1 sv. pieno miltelių, 1 sv. pieno šokolado.

No. 3 — $7.00
2 sv. Salami dešros, 2 sv. rūkyto bekono, 2 sv. kiaul. taukų, ½ sv. arbatžolių, 4 oz. kavos extrakto.
1 sv. bičių medaus.

Nr. 2 — $10.00
5 sv. cukraus. 2 sv. kavos, 5 sv. kiaul. mėsos, 5 sv. kiaul taukų, 2 sv. bekoon, 2 sv kond. pieno, 2 gb. tual. muil.

Nr. 4 — $6.00
4 sv. kiaul. taukų, 2 sv. rūkyto bekono, 1 kvorta valg aliejaus.

Nr. 5 — $5
10 sv. kiaul taukų

Nr. 6 — $6.40
5 sv. kavos, 4 sv. kakao.

Sea-Gull Shipping Co. - Vedėjas M. Anuska

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuogeriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Geriausia lietuviška valgykla Brooklyne
LORIMER COFFEE SHOP
FRANK DOMIKAITIS, Savininkas
Šviežias maistas. — Įvairus mėsos, daržovių ir pieniškų valgių pasirinkimas.
417 LORIMER STREET BROOKLYN, N. Y.

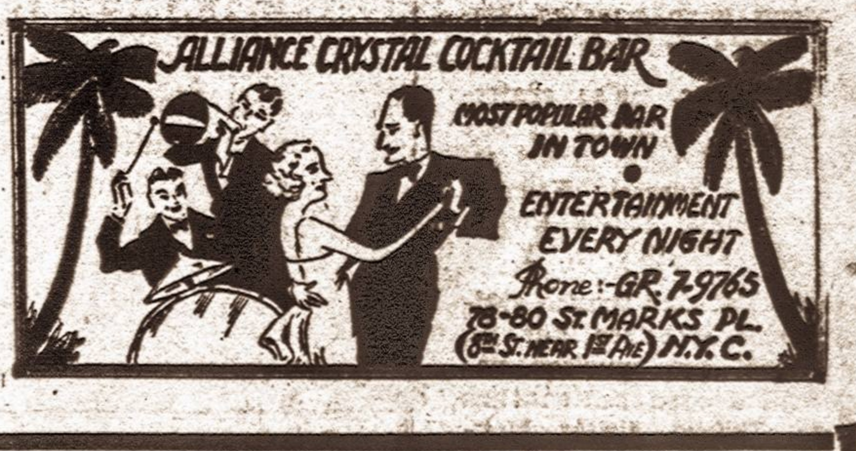

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y
Notary Public. Tel., NEwton 9-4464

F. W. SHALINS
(SALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

V. Bacevičiaus muzikos klubo koncertas bus sausio 12 d. 8 v. v., 210 East 77th St. New Yorke Dalyvaus V. Bacevičius, solistė Eva Likova ir smuikininkas Erno Valasek.

A. Zenkus, kuris dabar yra armijos tarnyboje, buvo sugrįžęs porai savaičių atostogų, kurių metu jis įkurdino Brooklyne šiomis dienomis iš Europos atvykusius savo gimines.

P. Vebeliūnas, buvęs mokytojas, prieš porą mėnesių su šeima atvykęs iš Europos, lankėsi mūsų įstaigoje, įteikė mums vieną savo rašinį ir žadėjo toliau bendradarbiauti.

Wm. Kvietkus ir Edv. Pavilionis, mūsų skaitytojai, šiomis dienomis atidarė Green Star barą ir restoraną naujai išgražintoje vietoje, 459 Grand St., Brooklyne.

M. Jasėnas, žinomas žurnalistas, neseniai atvykęs iš tremties ir įsikūręs Brooklyne, lankėsi mūsų įstaigoje.

J. Sagevičius, žinomas veikėjas, ministro St. Lozoraičio išleistuvėse pasakė įdomią kalbą, kurios tekstą paskelbsime sekančiame Vienybės numeryje.

H. Rudzitis, latvių savaitraščio LAIKS leidėjas, praneša, kad tarp pusantro tūkstančio naujai gautų prenumeratorių, jis jau turįs ir keletą lietuvių skaitytojų.

D. T. Mitchell, American Radio Co. prezidentas, biznio reikalais buvo nuvykęs į Washington, D. C.

K. Grinius, buvęs Lietuvos kariuomenės štabo pulkininkas, dabartinis Syracuse universiteto lektorius, šventėms buvo parvykęs aplankyti savo šeimos.

Juozas Ginkus ruošiasi savo Naujų Metų radijo programai (šį šeštadienį), kurioje dalyvaus solistas Ipolitas Nauragis, solistė Vilčinskaitė, Amerikos redaktorius dr. A. Šerkšnas, poetas St. Santvaras ir kt.

Vl. Barčiauskas grįžo iš Philadelphijos, kur jis keletai dienų buvo nuvykęs Vienybės biznio reikalais.

Helen Zedar, mūsų skaitytoja, šiomis dienomis atidarė pavyzdingai įrengtą grožio saloną, kurio adresas: Helena's Beauty Studio, 130-08 Roosevelt Ave., Flushing, N. Y.

Juozas Valickas siunčia sveikinimus iš Meksikos, kur jis, matyt, vėl yra nuvykęs pasiviešėti. Tai jau antras šiais metais Valicko vizitas Meksikoje.

D. T. MITCHELL, American Radio and Hardware Co. prezidentas, sveikindamas Amerikos lietuvius Naujų 1950 Metų proga, kartu praneša įdomią naujieną. Pasirodo, jis, savo tautiečių raginamas, planuoja organizuoti televizijos imtuvų gamybą. Tokie naujo tipo televizijos aparatai būtų pavadinti bendru lietuvišku vardu ir parduodami žemesne kaina, negu dabartiniai. D. T. Mitchell sako, kad šioje srityje, kaip ir kitose pramonės srityse, Amerikos lietuviai turi nemažiau progos, negu kitataučiai. Anot jo, "Amerika — progų šalis".

Susipažinimo arbatėlė

NEWARK, N. J. LTS Newark V skyrius gruodžio 17 d. Šv. Jurgio parapijos salėje suruošė arbatėlę. Buvo pasitarta įvairiais organizaciniais reikalais ir pasidalyta įspūdžiais.

St. Jakštas padarė pranešimą apie gruodžio perversmą, kuris užkėlė vartus besiveržiančiai raudonajai srovei Lietuvon.

Alb. Trečiokas padarė išsamų informacinį pranešimą.

Buvo pasisakyta, kaip galint greičiau burti jaunimą į tautinės organizacijos eiles.

Susirinkusieji dėkingi J. Trečiokienei, R. Ambraziejui, R. Trečiokienei ir Zigmantienei už paruošimą kuklių, skanių vaišių.

Arbatėlei — susirinkimui vykusiai vadovavo pirm. V. Dilis.

Vl. Pauža

St. Lozoraitis, Lietuvos diplomatijos šefas, lankėsi Vienybės įstaigoje. Ministras šiomis dienomis išvyko atgal į Romą.

IŠLEISTUVĖS MINISTRUI ST. LOZORAIČIUI

Vietos ALTS skyrių iniciatyva, gruodžio 27 d. Claridge viešbutyje, New Yorke, buvo surengtos išleistuvės Lietuvos diplomatijos šefui ministrui St. Lozoraičiui, kuris šį penktadienį išvyko atgal į Romą.

Po užkandžių ir gėrimų, vakaro vedėjas Juozas Ginkus atidarė programą. Po savo įžanginės kalbos, vakaro vedėjas perstato visą eilę asmenų, kurie pareiškia savo mintis ir palinki svečiui laimingai grįžti namo. Kalbėjo: Vyt. Abraitis, S. Mackevičius, O. Valaitienė, P. Atkočaitis, P. Atkočaitienė, D. T. Mitchell, dr. M. Žukauskienė, J. Simutienė, gen. J. Černius, pulk. K. Škirpa, J. Tysliava, dr. Paulionis, konsulas Budrys, prelatas Balkūnas ir pagaliau, svečių vardu, dr. Dirmeikis, kuris perskaito specialiai paruoštą, visų dalyvių pasirašytą, raštą ministrui Lozoraičiui.

St. Lozoraitis

Vėliausiai perstatytas ministras Lozoraitis pasako įdomią kalbą. Jis dėkoja Amerikos lietuviams, kurių tarpe patyręs tiek daug malonumo ir svarbiausia, solidarumo jausmo visų bendrame siekime Lietuvai laisvės. Pačioje programos pabaigoje vakaro vedėjas Juozas Ginkus visus, bet ypač garbės svečią, nustebina nepaprasta staigmena. Ministrui St. Lozoraičiui įteikiama brangi dovana: auksinė plunksna ir auksinis pieštukas. Tai įteikdamas, Juozas Ginkus pareiškia: "Aš linkiu, kad šia plunksna, pone ministeri, pasirašytum ant to akto, kuriuo bus grąžinta Lietuvai laisvė". Ministras Lozoraitis vėl kalba, vėl dėkoja ir vėl paberia daug nepaprastai įdomių minčių.

Išleistuvių vakarienė, kurioje dalyvavo apie 30 rinktinių veikėjų, baigėsi apie 11 valandą.

Atvyko M. Liuberskis

Vokietijos britų zonos lietuvių tremtinių tarpe pagarsėjusio lietuvių choro "Aušrinės" dirigentas Mykolas Liuberskis, kartu su savo šeima, gruodžio 23 d. atvyko į New Yorką.

Lietuvoje M. Liuberskis dirigavo Kaune "Perkūno" chorą, o tremtyje jo vadovaujama „Aušrinė" per ketverius metus koncertavo ne tik lietuviams, bet ir svetimtaučiams, ypač britų kariams.

Mykolas Liuberskis laikinai įsikūrė pas savo žentą Alf. Samušį, Vienybės skaitytoją, kuris į New Yorką atvyko prieš keletą mėnesių.

PADĖKOS

Gilią ir nuoširdžią padėką reiškiame vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems mūsų brangią žmoną ir motiną a.a. Magdaleną Pakalkienę gydant, sunkiose valandose guodžiant, laidojant ir užuojautą reiškiant:

Apreiškimo parapijos klebonui kun. Pakalniui, vikarui kun. Pakalniškiui, dr. J. Vaičiukui, dr. Valaičiui, ponams Černiams, Košiams, Pajaujams, ponioi Skučienei, ponams Mačėnams, Šviesos sambūrio New Yorko skyriui, Amerikos ir Vienybės redakcijoms, laidojimo įstaigos direktoriui J. Garšvai, K. Bieliniui, dr. Br. Budreikaitei, A. Buivydienei, J. Ginkui, G. Grinienei, Z. Jasaitienei, dr. M. Jesaičiui, V. Jonuškaitei, V. Karvelienei, A. Krulikienei, Lietuvių Atletų Klubo krepšininkams, V. Liobiui, J. ir K. Milukams, P. Mičiulio siuvyklos bendradarbiams, V. Ščiukauskaitei, R. Sidzikauskienei, T. Šlepetienei, M. Skardžiuvienei, N. Stilsonienei, E. Trimakienei, A. ir M. Varnams, A. Žilinskui ir socialdemokratų 19-tai kuopai, V. ir M. Žukauskams.

Vyras, duktė, žentas

M. Jurkūnienei, parėmusiai mane studijose Vokietijoje ir dabar, atsikvietusiai į laisvės šalį, nuoširdžiai dėkoju. Linkiu jai, šiai kilniai Lietuvos patriotei, ir toliau stovėti vargstančių tremtinių sargyboje. Taip pat nuoširdžiai dėkoju Kaziui Kundrotui, Lietuvių Siuvėjų Lokalo delegatui, padėjusiam man įsikurti Brooklyne.

Br. Svogūnėlis

STEIGIA DRAMOS STUDIJĄ

Jausdamas meniško žodžio reikalingumą, Vilniaus Dramos Teatro aktorius — režisierius Antanas Škėma pasiryžo scenos mėgėjams įsteigti dramos studiją. Ant. Škėma jau seniau žinomas lietuviškajai visuomenei. Teatro darbą jis dirba nuo 1936 m. Šalia ištisos eilės sukurtų charakterinių vaidmenų, Ant. Škėma yra režisavęs veikalus Lietuvos ir tremties teatruose. Dramos studijos tikslas — lietuviškųjų ir verstinių veikalų pastatymais sužadinti meniškojo žodžio troškulį.

Norintieji ir jaučiantieji savyje dramos meno liepsnelę, kviečiami atvykti gruodžio 16 d. (penktadienį) į Lietuvių Atletų Klubo patalpas (168 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.) 7,30 val. vak.

KINGS COUNTY SAVINGS BANKO KALĖDINĖ PUOTA

Metinė Kings County Savings Banko Kalėdų puota, įvykusi gruodžio 15 d. Montauk Klube, Brooklyne, buvo ypač įdomi. Puotoje dalyvavo visi banko tarnautojai ir globėjai. Po vakarienės, vėliau, buvo šokiai. Dunworth, žinomas magikas, ypač padėjo pagyvinti puotos nuotaiką.

REIKALINGI 3 ar 4 kambariai Manhatano arba Williamsburgo dalyje. Malonėkite pranešti: M. Sapiega, 160 Allen St., New York, N. Y.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
151 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2—9 vakare
Šeštadieniais uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų —Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

LIETUVIAI ADVOKATAI

John W. Ansell
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497
Namų tel.: NE 9-5689

PRANAS ALEXIS
Real Estate
110-18 JAMAICA AVENUE
Richmond Hill, L. I., N. Y.

STEPHEN BREDIS, JR.
197 Havemeyer Street,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

Anthony J. Weslan
(Vizlanskas)
16 Court St., Brooklyn, N. Y.
MAin 5-1260

CLEMENT A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEwtown 9-5972

STANLEY ZUBAVIČIUS
Advokatas įvairiems biznio ir taksų reikalams.
111 Ainslie St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-3049

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street — Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-6773

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 — BROOKLYN, N. Y.

Naujai įrengta ir pagražinta
ALLIANCE HALL
(Buvusiame Vienybės name)
RESTAURANTAS IR BARAS
Puošni salė bankietams, vestuvių pokyliams, susirinkimams ir kitokioms pramogoms
Wm. Kincheloe, Savininkas
195-7 GRAND STREET — BROOKLYN, N. Y.
Tel.: EV 4-9352

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Įvairūs svaiginamieji gėrimai.
Šviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir šiaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. — Brooklyn 22, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8918.

LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1950 METŲ

Visiems mūsų klubo nariams, rėmėjams ir šiaip geros valios tautiečiams. Tegu šie Naujieji Metai atneša visiems Amerikos lietuviams didžiausią džiaugsmą — grąžina mūsų senajai Tėvynei Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

Tautininkų Klubas
337 Union Avenue,
Brooklyn 11, N. Y.

Vienybės Metinis KONCERTAS

SEKMADIENĮ, SAUSIO (JANUARY) 29 D. 1950 M.

Pradžia 4 val. vak.

NAUJOJE WEBSTER SALĖJE

11th Street ir 3rd Avenue, New York City

PROGRAMOJE

OPEROS SOLISTAI
Juzė Augaitytė
Sužana Griškaitė
Ipolitas Nauragis

PIANISTAI
Galina Leonienė
Aleksas Mrozinskas

RUNCE DANDIERINAS IR KITI

ŠOKIAMS GROS — Adomo Jezavito orkestras

Naujausi leidiniai

V. KREVĖ
DANGAUS IR ŽEMĖS SŪNŪS
206 psl. Kaina $2.50

DR. J. BALYS
ISTORINIAI PADAVIMAI
104 psl. Kaina $1.25

A. VAIČIULAITIS
ITALIJOS VAIZDAI
94 psl. Kaina $0.70

B. BRAZDŽIONIS
PER PASAULĮ KELIAUJA ŽMOGUS
450 psl. Kaina $2.00

J. NEVARDAUSKAS
UŽRŪSTINTI DIEVAI
112 psl. Kaina $1.00

Užsakyti, siunčiant money order ar banknotus:
GABIJA
412 Bedford Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY — BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).